

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

อ.พ. ๑ /๒๕๕๓ สมัยประชุมสามัญทั่วไป

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่
www.parliament.go.th/library

ร่างพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นางสุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ – ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
๑. หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๑
๒. หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (นางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒
๓. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี, นางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๓
๔. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๗
๕. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (นางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๑๐
๖. ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) กับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (นางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๑๓
๗. สรุปความเป็นมาและบทวิเคราะห์ของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ.	๒๐
๘. บัญชีท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง โครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๒	๓๔
๙. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ ปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับ โครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิด ผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ	๓๘
๑๐. รายชื่อ โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพในพื้นที่มาบตาพุด บ้านฉาง และจังหวัดระยอง ที่ไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ แต่ผ่านความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือที่ ๒ และได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการได้แล้วจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๘ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน	๔๑

๑๑. ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕” ๕๔
๑๒. บทความที่เกี่ยวข้อง ๗๐

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์   ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
นางอารยะหญิง จอมพลาพล   ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๓

ผู้จัดทำและผู้รับผิดชอบ

นางพุทธชาติ ทองแถม   วิทยากร ๘ ว.
นางชนิดา จรรโลงศิริชัย   วิทยากร ๖
นายณัฐพล ยิ่งกล้า   นิตินกร ๕
นางณิชพรรณ สงวนทองคำ   เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๖
นางมัลลิกา สมบัติศิริ   เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๖
นางสาวอัชฌา ไตรมาลัย   เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑
นางสาวเมษณีญา สวรินทร์พย์   เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔
นางสาววิณา เข้มนาม   เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑

มกราคม ๒๕๕๓

หลักการและเหตุผล**ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..)**

พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๕ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง (เพิ่มมาตรา ๕๑/๑ มาตรา ๕๑/๒ มาตรา ๕๑/๓ และมาตรา ๕๑/๔)

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การภาคเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ดังนั้นเพื่อกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หลักการและเหตุผล**ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..)**

พ.ศ. ....

(นางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การภาคเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี, นางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

๑. ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๒. ให้เพิ่ม มาตรา ๕๑/๑ มาตรา ๕๑/๒ มาตรา ๕๑/๓ และมาตรา ๕๑/๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังความต่อไปนี้

มาตรา ๕๑/๑ ในกรณีที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนใด เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ จะต้องประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ เพื่อพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ โดยให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๕

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นชอบกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๕ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดส่งรายงานนั้น ให้แก่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมที่จัดทำรายงานดังกล่าวพิจารณาให้ความเห็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด

(ร่างฯ ของนางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ กำหนดให้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดส่งรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด (ร่างฯ มาตรา ๕๑/๑))

หมายเหตุ : เนื่องจากร่างฯ ของผู้เสนอทั้งสองฉบับมีเนื้อหาส่วนใหญ่เหมือนกันจึงได้ทำการสรุปสาระสำคัญรวมกัน โดยยึดร่างฯ ของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักและได้ใส่วงเล็บเอาไว้ข้างล่างในส่วนของผู้เสนอร่างฯ ที่มีเนื้อหาแตกต่างกัน

มาตรา ๕๑/๒ ให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบแล้ว

(ร่างฯ ของนางมุศิตี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ กำหนดให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นประกอบให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมมิได้ให้ความเห็นประกอบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมเห็นด้วยกับการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๔๘ แล้วให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และความเห็นประกอบขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรีหรือต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือสั่งอนุญาตต่อไปแล้วแต่กรณี (ร่างฯ มาตรา ๕๑/๒))

ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบหรือในกรณีที่ให้ถือว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบแล้ว ถ้าเป็นโครงการหรือกิจกรรมตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป ถ้าเป็นโครงการหรือกิจกรรมตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม หรือมาตรา ๔๘ ให้เสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายเพื่อสั่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมไม่ให้ความเห็นชอบหรือมีความเห็นแตกต่างหรือมีความเห็นเพิ่มเติมจากรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามวรรคสอง

มาตรา ๕๑/๓ นิติบุคคลหรือคณะบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมเกี่ยวข้อง โดยตรงกับการคุ้มครอง สงวน อนุรักษ์ หรือส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม และมีผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ร่วมดำเนินการอยู่ในนิติบุคคลหรือคณะบุคคลนั้น ให้มีสิทธิ

งคทะเบียนเป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่เป็นการบุคคล เมื่อได้ดำเนินการงคทะเบียนแล้วให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(ร่างฯ ของนางสุชาติ ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ กำหนดให้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด และกำหนดให้ นิติบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีสิทธิงคทะเบียนเป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งค้าหากำไร

(๒) มีสมาชิกหรือผู้ร่วมดำเนินการดำรงตำแหน่งหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๓) เป็นผู้ศึกษาหรือจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือเคยถูกลงโทษเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๔) หลักเกณฑ์อื่นตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด (ร่างฯ มาตรา ๕๑/๓)

องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรา ๗ โดยมีผู้ร่วมดำเนินการครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง อาจแจ้งต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศรับรองให้องค์กรเอกชนดังกล่าวทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้

องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มีสิทธิให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาก่อนการดำเนินการหรือก่อนการอนุญาตให้ดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงได้

ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดส่งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็น องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นอาจได้รับคำตอบแทนในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเรียกเก็บคำตอบแทนตามวรรคสี่จากเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นคำตอบแทนให้แก่องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นได้

ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดที่ได้จดทะเบียนแล้ว ดำเนินการให้ความเห็นที่ไม่เป็นกลางหรือไม่เหมาะสม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นได้

มาตรา ๕๑/๔ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับเบี้ยประชุมตามอัตราที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด

การกำหนดอัตราเบี้ยประชุมตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงลักษณะและประเภทของโครงการหรือกิจกรรมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๓. ในระหว่างที่ยังไม่มีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๓ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชน ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือสุขภาพ ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๑ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑/๓ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๔. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....*

---

๑. หลักการและความจำเป็น

โดยที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งให้องค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การภาคเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ตามที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การภาคเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่วมกับผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขแล้ว มีความเห็นดังนี้

---

*ที่มา : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี "บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒"

(๑) มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิได้บัญญัติให้ต้องมีการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม ขึ้นเป็นหน่วยงานต่างหาก อย่างเช่นกรณีขององค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๐๓ ดังนั้น ความหมายขององค์การอิสระตามมาตรา ๖๗ จึงสามารถเข้าใจได้ว่าหมายถึงองค์การใด ๆ ก็ได้ที่มีความเป็นอิสระในการดำเนินการโดยมิได้อยู่ในบังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐ เพราะองค์การนี้ตามรัฐธรรมนูญประสงค์จะให้ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณา มิได้มีอำนาจวินิจฉัยเป็นเด็ดขาด

(๒) การให้ความเห็นขององค์การอิสระตามมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นเพียงการให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ จึงไม่ควรจำกัดให้มืองค์การอิสระเพียงองค์กรเดียวที่จะมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นประกอบ แต่ควรเปิดโอกาสให้องค์การอิสระที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามมาตรา ๖๗ มีสิทธิให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาได้

(๓) บทบัญญัติของมาตรา ๖๗ ยังคงหลักการในเรื่องการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายปัจจุบัน เพียงแต่เพิ่มเรื่องการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพและกำหนดให้มืองค์การอิสระให้ความเห็นประกอบเพื่อให้การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้นแนวทางในการดำเนินการจึงควรเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงเป็นการเฉพาะ แยกต่างหากจากการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีหลักการ ดังต่อไปนี้

(ก) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งต้องประกอบการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพของประชาชนในชุมชน และการจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย

(ข) กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการ เพื่อพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงขึ้นมาเป็นการเฉพาะ โดยคณะกรรมการอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ

(ค) เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งรายงานดังกล่าวให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความเห็น ให้แล้วเสร็จภายใน ๕๐ วัน

(ง) ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงาน ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายพิจารณาต่อไป

(จ) ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมไม่ให้ความเห็นชอบหรือให้ความเห็นแตกต่าง ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาอีกครั้ง โดยให้ถือความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการเป็นที่สุด และให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งให้คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานอนุญาตพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ฉ) ให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้รับคำตอบแทนในการให้ความเห็นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

(ช) ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับเบี้ยประชุมในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามอัตราที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด

(ซ) ในระหว่างที่ยังไม่มีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้จดทะเบียนไว้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือสุขภาพตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม

**บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....**

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่าง พระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

โดยที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อน รวมทั้งให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การภาคเอกชนด้าน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือ ทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อกำหนด หลักเกณฑ์และรายละเอียดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กรณีที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ใดเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งด้านคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพนั้น การจัดทำรายงานและการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ จะต้องประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และต้องจัดให้มี กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดส่งรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้องค์การอิสระด้าน สิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ที่มา : นางมุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ “บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๗ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒”

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกาศกำหนด โดยองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต้องพิจารณาให้ความเห็นประกอบให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมมิได้ให้ความเห็นประกอบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมเห็นด้วยกับการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว และในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดส่งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นอาจได้รับค่าตอบแทนในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเรียกเก็บค่าตอบแทนตามวรรคสี่จากเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นค่าตอบแทนให้แก่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม

๒.๒ องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๒.๑ อาจเป็น

๑. นิติบุคคลหรือคณะบุคคลใดที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครอง สงวน อนุรักษ์ หรือส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม และมีผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพร่วมดำเนินการอยู่ในนิติบุคคลหรือคณะบุคคลนั้น มีสิทธิจดทะเบียนเป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด โดย นิติบุคคลดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่น มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งค้าหากำไร หรือมีสมาชิกหรือผู้ร่วมดำเนินการดำรงตำแหน่งหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือเป็นผู้ศึกษาหรือจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือเคยถูกลงโทษเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือหลักเกณฑ์อื่นตามที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

๒. องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามมาตรา ๗ ที่มีผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพร่วมดำเนินการ โดยอาจแจ้งต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศรับรองให้องค์กรเอกชนดังกล่าวทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้

องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม มีสิทธิให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการพิจารณาก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงได้

หากปรากฏว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดที่ได้จดทะเบียนแล้วมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวข้างต้นหรือดำเนินการให้ความเห็นที่ไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม
นั้นได้

๒.๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ เพื่อพิจารณารายงานการ
วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ โดยให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

๒.๔ เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๔๘ เสร็จ
แล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งผลการพิจารณารายงาน
การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และความเห็นประกอบขององค์การอิสระ
ด้านสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรีหรือต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อประกอบการพิจารณาให้
ความเห็นชอบหรือสั่งอนุญาตต่อไปแล้วแต่กรณี นอกจากนี้ ยังกำหนดให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับ
เชิญประชุมตามอัตราที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยอาจกำหนดให้
แตกต่างกันโดยคำนึงถึงลักษณะและประเภทของ โครงการหรือกิจกรรมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๒.๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๒.๑ ให้สำนักงานนโยบาย
และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชน ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม
และสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือ
สุขภาพ ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๑ และให้
นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑/๓ วรรคห้าและวรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้

ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
กับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นางสุชาติ ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (นางสุชาติ ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
<p>ร่าง</p> <p>พระราชบัญญัติ</p> <p>ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)</p> <p>พ.ศ. ....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ</p> <p>พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>	<p>ร่าง</p> <p>พระราชบัญญัติ</p> <p>ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)</p> <p>พ.ศ. ....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ</p> <p>พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p> <p>บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p> <p>.....</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๑/๑ มาตรา ๕๑/๒ มาตรา ๕๑/๓ และมาตรา ๕๑/๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕</p> <p>“มาตรา ๕๑/๑ ในกรณีที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนใด เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การจัดทำรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ จะต้องประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ตามหลักเกณฑ์ที่</p>
---	---

<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (นางสุชาติ ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p> <p>บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p> <p>.....</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๑/๑ มาตรา ๕๑/๒ มาตรา ๕๑/๓ และมาตรา ๕๑/๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕</p> <p>“มาตรา ๕๑/๑ ในกรณีที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนใด เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การจัดทำรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ จะต้องประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ตามหลักเกณฑ์ที่</p>
--	---

<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (นางผู้สผู้เสนอ)</p>
<p>รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ เพื่อพิจารณารายการการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ โดยให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาคำแนะนำการตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นชอบกับรายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดตั้งรายงานสิ่งแวดล้อมจัดตั้งรายงานนั้นให้แก่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับโครงการ หรือกิจกรรมที่จัดทำรายงานดังกล่าวพิจารณาให้ความเห็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด</p>	<p>รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ เพื่อพิจารณารายการการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ โดยให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาคำแนะนำการตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙</p> <p>ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดตั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง ให้แก่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๕๑/๒ พิจารณาให้ความเห็นประกอบ และจัดตั้งให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณาคำแนะนำการตามมาตรา ๔๘ หรือ มาตรา ๔๙</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติส่งรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด</p>
<p>มาตรา ๕๑/๒ ให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นให้แล้วเสร็จ ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อัตโนมัติ</p>	<p>มาตรา ๕๑/๒ ให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นประกอบให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมมิได้ให้ความเห็นประกอบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ดังกล่าว ให้อัตโนมัติ</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (นางยุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>ในกรณีที่ต้องกำการอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบหรือในกรณีที่ได้ถือว่าการอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบแล้ว ถ้าเป็นโครงการหรือกิจกรรมตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป ถ้าเป็นโครงการหรือกิจกรรมตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม หรือมาตรา ๔๘ ให้เสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายเพื่อส่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งอนุญาตได้ แล้วแต่กรณี</p> <p>ในกรณีที่ต้องกำการอิสระด้านสิ่งแวดล้อมไม่ให้ความเห็นชอบหรือมีความเห็นแตกต่างหรือความเห็นเพิ่มเติมจากรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามวรรคสอง</p>	<p>กิจกรรมดังกล่าว</p> <p>เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๗ หรือมาตรา ๔๘ แล้วเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการวินิจฉัยและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งผลการพิจารณา รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชำนาญการ และความเห็นประกอบขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรีหรือต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อประกอบกำการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือส่งอนุญาตต่อไปแล้วแต่กรณี</p>
<p>มาตรา ๕๑/๓ นิติบุคคลหรือคณะบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครอง สงวน อนุรักษ์ หรือส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม และมีผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติและด้านสุขภาพร่วมดำเนินการอยู่ในนิติบุคคลหรือคณะบุคคลนั้น ให้มีสิทธิจดทะเบียนเป็น</p>	<p>มาตรา ๕๑/๓ นิติบุคคลหรือคณะบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครอง สงวน อนุรักษ์ หรือส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม และมีผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติและด้านสุขภาพร่วมดำเนินการอยู่ในนิติบุคคลหรือคณะบุคคลนั้น ให้มีสิทธิจดทะเบียนเป็น</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (นางยุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีในกฎกระทรวง ในกรณีที่เป็นคณะบุคคล เมื่อได้ดำเนินการจดทะเบียนแล้วให้ฐานะเป็นนิติบุคคล</p>	<p>องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มติบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีสิทธิจดทะเบียนเป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งต้องมีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งทำกำไร (๒) มีสมาชิกหรือผู้ร่วมดำเนินการดำรงตำแหน่งหรือถือหุ้นในหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (๓) เป็นผู้ศึกษาหรือจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือเคยถูก ลงโทษเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (๔) หลีกเลี่ยงที่อื่นตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด</p>
<p>องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามมาตรา ๗ โดยมีผู้ร่วมดำเนินการครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง อาจแจ้งต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศรับรองให้องค์กรเอกชนดังกล่าวทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้</p> <p>องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มีสิทธิให้ความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณาก่อนการดำเนินการหรือก่อนการอนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือ</p>	<p>องค์การเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามมาตรา ๗ โดยมีผู้ร่วมดำเนินการครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง อาจแจ้งต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศรับรองให้องค์กรเอกชนดังกล่าวทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้</p> <p>องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มีสิทธิให้ความเห็นเพื่อ ประกอบการพิจารณาก่อนการดำเนินการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (นางสุชาติ ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>กิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงได้</p> <p>ในกรณีที่ตั้งสำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดตั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็น องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นอาจได้รับค่าตอบแทนในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด</p> <p>ให้สำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเรียกเก็บค่าตอบแทนตามวรรคสี่จากเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นค่าตอบแทนให้แก่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดที่ได้จดทะเบียนแล้ว ดำเนินการให้ความเห็นที่ไม่เป็นกลางหรือไม่เหมาะสม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นได้</p>	<p>ต่อชุมชนอย่างรุนแรงได้</p> <p>ในกรณีที่สำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดตั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็น องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นอาจได้รับค่าตอบแทนในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด</p> <p>ให้สำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเรียกเก็บค่าตอบแทนตามวรรคสี่จากเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นค่าตอบแทนให้แก่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมใดที่ได้จดทะเบียนแล้ว มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองหรือดำเนินการให้ความเห็นที่ไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมนั้นได้</p>
<p>มาตรา ๕๑/๔ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับเชิญประชุมตามอัตราที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>การกำหนดอัตราเชิญประชุมตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงลักษณะและประเภทของโครงการหรือกิจกรรมซึ่งจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p>	<p>มาตรา ๕๑/๔ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ ได้รับเชิญประชุมตามอัตราที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>การกำหนดอัตราเชิญประชุมตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงลักษณะและประเภทของโครงการหรือกิจกรรมซึ่งจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p>

<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p> <p>มาตรา ๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๓ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชน ซึ่งดำเนินการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือสุขภาพ ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๑ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑/๓ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (นางสุสดี ตามไท กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p> <p>มาตรา ๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๓ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชน ซึ่งดำเนินการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือสุขภาพ ตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๑ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑/๓ วรรคห้าและวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>
--	---

**สรุปความเป็นมาและบทวิเคราะห์ของ
ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....***

ภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับ ได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐไว้ในหลายมาตรา โดยเฉพาะมาตรา ๖๗ วรรคสอง ที่กำหนดให้โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน และให้องค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพเสียก่อน

จากข้อความที่รัฐธรรมนูญกำหนด ทำให้เห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญ ขณะที่กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยใช้อยู่ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังมีข้อจำกัด จึงมีความพยายามแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่คณะรัฐมนตรีชุดพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน จำเป็นต้องมีบทบัญญัติในกฎหมายให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองที่ได้เปลี่ยนแปลงไป

อีกทั้งควรมีการรับรองสิทธิหน้าที่และเพิ่มเติมบทบาทในการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือองค์กรเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติให้มีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย จึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ โดยเป็นการยกเลิกบทบัญญัติในพระราชบัญญัติเดิมทั้งฉบับและยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันทั้งระบบ เพื่อให้ถูกต้องเหมาะสมต่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อไป ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... มีสาระสำคัญเป็นการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

-----
*เรียบเรียงโดยนางพุทธชาติ ทองอม วิทยากร ๘ ว. กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้มีความถูกต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อเอื้อต่อการบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมนิยามคำศัพท์ กำหนดหลักการรับรองสิทธิและหน้าที่ของประชาชน องค์กร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นต้น^{*}

แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง กฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับนี้จึงยังมิได้มีการแก้ไขต่อมาเมื่อมีการลงทุนในพื้นที่มาบตาพุดเริ่มมีปัญหาเนื่องจากมีผู้ฟ้องคดีหน่วยงานรัฐบาล และรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง กรณีออกคำสั่งให้โครงการดำเนินกิจกรรมโดยไม่ถูกต้องตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง การแก้ไขกฎหมายสิ่งแวดล้อมจึงถูกเสนอเพื่อเป็นการวางแนวทางสำหรับการดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมนุญอีกครั้ง โดยเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง โครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ โดยได้กำหนดประเภทโครงการหรือกิจกรรมจำนวน ๘ กลุ่ม ประเภทโครงการ ให้เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยที่รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรับรองสิทธิของชุมชนให้สามารถมีส่วนร่วมกับรัฐในการปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีสิทธิที่จะร่วมพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับกรณีใดๆ ที่อาจมีผลกระทบกับวิถีชีวิตของคนตามบทบัญญัติมาตรา ๖๗^๒

เมื่อพิจารณารายละเอียดประเภทโครงการตามประกาศดังกล่าว พบว่า โครงการขนาดใหญ่ที่กำลังมีแผนการลงทุนในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งมีปัญหาความขัดแย้งและมีการคัดค้านจากประชาชนในหลายพื้นที่ ทั้งในประเด็นเรื่องผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อชุมชน และความกังวลด้านผลกระทบทางสุขภาพ ซึ่งประชาชนในพื้นที่มีความประสงค์ให้โครงการต่างๆ ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ ให้ครบถ้วนก่อนที่จะได้รับอนุมัติ อนุญาตให้ประกอบกิจการ แต่ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับนี้ไม่ครอบคลุมถึงโครงการเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น โครงการ โรงถลุงเหล็กในพื้นที่อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โครงการเหมืองแร่โปแตช ในจังหวัดอุดรธานี โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี หรือโรงงานปิโตรเคมี หลายโรงงานในพื้นที่มาบตาพุด หรือโครงการที่เคยปรากฏผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนอย่างรุนแรง

^{*} มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.eppo.go.th/admin/cab/cab-2550-07-24.html> สืบค้น ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓.

^๒ วิกิพจนานุกรมโครงการที่อาจก่อผลกระทบรุนแรง ตาม รธน.มาตรา ๖๗. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.tungsongplan.com/Bord/viewtopic.php?f=8&t=19> สืบค้น ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

มาแล้วดั่งเช่น เหมือนถ่านหินลิกไนต์ อ.แม่เมาะ จังหวัดลำปาง ทั้งที่กรณีเหล่านี้มีข้อมูลทางวิชาการที่แสดงให้เห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชุมชนสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ รวมถึงยังมีโครงการอีกจำนวนมากที่ประกาศฉบับนี้ไม่ครอบคลุมถึง^๑

จากคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒ ได้มีคำสั่งให้บรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ให้ระงับโครงการหรือกิจกรรมซึ่งได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐรวม ๘ แห่ง ให้ดำเนินการในพื้นที่มาบตาพุด บ้านฉาง และพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน ๗๖ โครงการไว้เป็นการชั่วคราว ซึ่งนับเป็นครั้งที่ ๒ สำหรับมาบตาพุด โดยก่อนหน้านี้นี้เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ศาลปกครองระยองได้สั่งให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศให้มาบตาพุดและอีกหลายตำบลในระยองเป็นเขตควบคุมมลพิษ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีช่องโหว่ที่สำคัญที่ยังมิได้นำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาใช้อย่างเต็มที่ พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดเครื่องมือไว้อย่างเดียว คือ ค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียซึ่งไม่สามารถกำกับมลพิษทางอากาศและน้ำเสียจากโรงงานได้ จะต้องอาศัยเครื่องมือเศรษฐศาสตร์อื่นๆ ที่หลากหลายมากกว่านี้^๒

ขณะเดียวกันคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ (รศก.) ได้มีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวและมีมติมอบหมายกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการอุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองกลาง และให้ตรวจสอบโครงการของผู้ประกอบการทั้งหมดที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว ซึ่งต่อมาวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ นายกรัฐมนตรีได้ประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาระยะยาวหรือบรรเทาผลกระทบจากคำสั่งศาลปกครองกลางเป็นกรณีเร่งด่วน โดยมีมติให้นำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ที่ผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณารายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานด้านนิติบัญญัติตรวจสอบพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

^๑ วิพากษ์ประกาศโครงการที่อาจก่อผลกระทบรุนแรง ตาม รธน.มาตรา ๖๗. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.tungsongplan.com/Bord/viewtopic.php?f=8&t=19> สืบค้น ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

^๒ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด. คดีมาบตาพุด กับกองทุนเพื่อเยียวยาภาคเอกชน. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๑๕๓๘ หน้า ๖.

ข้อเท็จจริง^{*}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอว่า

๑. โดยที่มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งให้องค์การอิสระให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ดังนั้นเพื่อกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดในการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญ

๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่วมกับผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข มีความเห็น ดังนี้

๒.๑ มาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญ มิได้บัญญัติให้ต้องมีการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นเป็นหน่วยงานต่างหาก อย่างเช่นกรณีขององค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา ๖๑ วรรคสองประกอบกับมาตรา ๓๐๓ ดังนั้น ความหมายขององค์การอิสระตามมาตรา ๖๗ จึงสามารถเข้าใจได้ว่าหมายถึงองค์การใด ๆ ก็ได้ที่มีความเป็นอิสระในการดำเนินการ โดยมีได้อยู่ในบังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐ เพราะองค์การนี้ตามรัฐธรรมนูญจะให้ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา มิได้มีอำนาจวินิจฉัยเป็นเด็ดขาด

๒.๒ การให้ความเห็นขององค์การอิสระตามมาตรา ๖๗ เป็นเพียงการให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ จึงไม่ควรจำกัดให้องค์การอิสระเพียงองค์กรเดียวที่จะมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นประกอบ แต่ควรเปิดโอกาสให้องค์การอิสระที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามมาตรา ๖๗ มีสิทธิให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาได้

๒.๓ บทบัญญัติของมาตรา ๖๗ ยังคงหลักการในเรื่องการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายปัจจุบัน เพียงแต่เพิ่มเรื่องการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ และกำหนดให้มีองค์การอิสระให้ความเห็นประกอบเพื่อให้การประเมินผลกระทบมีความครบถ้วนและ

^{*} มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.eppo.go.th/admin/cab/cab-2552-10-13.html#2> สืบค้น ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น แนวทางในการดำเนินการจึงควรเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงเป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั่วไป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑. กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งต้องประกอบด้วยการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และการจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย โดยคณะกรรมการชำนาญการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งจะเป็นผู้พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๕๑/๑)

๒. กำหนดให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นแล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบแล้ว

๒.๑ ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายพิจารณาต่อไป

๒.๒ ในกรณีที่องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมไม่ให้ความเห็นชอบหรือให้ความเห็นแตกต่าง ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาอีกครั้ง โดยให้ถือความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการเป็นที่สุด และให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งให้คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานอนุญาตพิจารณาดำเนินการต่อไป (ร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๕๑/๒)

๓. กำหนดให้นิติบุคคลหรือคณะบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมเกี่ยวข้อง โดยตรงกับการคุ้มครอง สงวน อนุรักษ์ หรือส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมีผู้แทนองค์การเอกชนซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพร่วมดำเนินการอยู่ในนิติบุคคลหรือคณะบุคคลนั้น ให้มีสิทธิจดทะเบียนเป็นองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม และให้ได้รับค่าตอบแทนในการให้ความเห็นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๕๑/๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับเบี้ยประชุมในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามอัตราที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๕๑/๔)

๕. กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้จดทะเบียนไว้กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือสุขภาพตามจำนวนที่เห็นสมควร เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์การด้านสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๔)

หลังจากนั้นร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... มีผู้เสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒ ร่าง ประกอบด้วย

๑. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๕ วันพุธที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒^๑

๒. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เสนอโดยนางผุสดี ตามไท กับคณะ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๖ วันพุธที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒^๒

ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... อยู่ระหว่างรอการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

ความเห็นต่อการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

นายแพทย์ธีรวัชร พิทักษ์วัชระ ประธานคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนพร้อมคณะได้แถลงข่าวกรณีอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนมีความเห็นต่อการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยแถลงการณ์ของคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนดังนี้ ตามที่รัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเรื่องการผ่านร่างแก้ไขเพิ่มเติม

^๑ ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

^๒ ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... เพื่อดำเนินการ
ในกรณีมาบตาพุด จังหวัดระยอง คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน ในคณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติ ได้มีการประชุมและมีมติดังต่อไปนี้^๑

๑. คณะอนุกรรมการได้เคยมีข้อเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๒
โดยสาระสำคัญไม่เห็นด้วยต่อความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ตีความให้รัฐบาลออก
ใบอนุญาต ประกอบกิจการให้กับนักลงทุนอุตสาหกรรม ๗๖ โครงการ โดยที่ไม่มีการจัดตั้งองค์การ
อิสระด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเห็นว่าเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ และมีส่วนทำลายมาตรการ
ในการป้องกันสิทธิชุมชนต่อโครงการต่างๆ บริเวณมาบตาพุด นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการเคยมี
ความเห็นเสนอต่อรัฐบาล เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ ในการจัดตั้งองค์การอิสระทางด้าน
สิ่งแวดล้อมชั่วคราวตามรัฐธรรมนูญเพื่อบำบัดการให้ความเห็นต่อการวิเคราะห์รายงานผลกระทบ
ต่อสิ่งแวดล้อมด้านชีวิตและสุขภาพของประชาชน อีกทั้ง รัฐบาลต้องเร่งดำเนินการนำร่าง
พระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว

๒. จากข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ยังมีการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ โดยการผลักดันให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา
คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน จึงขอคัดค้านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการแก้ไขเพิ่มเติมร่าง
พระราชบัญญัตินี้โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. ทำให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดิน และ
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการขัดต่อหลักการความเป็นอิสระตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๖๗ วรรค สอง

๒. กำหนดให้องค์การอิสระสิ่งแวดล้อมทำงานภายใต้การดำเนินงานของ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และต้องได้รับความ
เห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ จึงแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นอิสระในการทำงานที่ถูก
ควบคุมโดย สผ.และคณะกรรมการชำนาญการ (มาตรา ๕๑/๒)

๓. ให้อำนาจรัฐมนตรีเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้
เท่ากับให้อำนาจของนักการเมืองเข้าไปครอบงำและแทรกแซงการแสดงความคิดเห็นขององค์การ
อิสระสิ่งแวดล้อม คณะอนุกรรมการจึงขอยืนยันว่ารัฐบาลต้องจัดให้มีการดำเนินงานขององค์การ
อิสระด้านสิ่งแวดล้อม (ชั่วคราว) และผลักดันร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมที่

^๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

http://www.nhrc.or.th/news.php?news_id=5752 สืบค้น ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำแล้วเสร็จตั้งแต่กันยายน ๒๕๕๑ นั้น เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา จึงจะเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ มาตรา ๕๗ วรรคสอง ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน รัฐต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ การแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการดังกล่าวด้วย

๓. คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า มาตรการหรือข้อเสนอของรัฐบาลและภาคธุรกิจล้วนแล้วแต่เป็นมาตรการในเชิงรับปิดเบี่ยงข้อเท็จจริง และขัดต่อรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เป็นมาตรการในการป้องกัน ควบคุมและให้ความมั่นใจต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ชีวิตและสุขภาพของประชาชน ดังนั้น คณะอนุกรรมการจึงมีข้อเสนอเร่งด่วนที่เป็นรูปธรรม ดังต่อไปนี้

๓.๑ รัฐบาลต้องเปิดเผยข้อมูลของ ๗๖ โครงการต่อสาธารณะ รวมทั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รายงานการประชุมผลวิเคราะห์ของผู้ชำนาญการ และรายงานการประเมินความเสี่ยง

๓.๒ จัดกลุ่มของ ๗๖ โครงการตามความคืบหน้า ในการอนุญาตของหน่วยงานของรัฐ และการดำเนินการตามองค์ประกอบตามมาตรา ๖๗ และตามพื้นที่ที่ตั้งโครงการ

๓.๓ ดำเนินการตามแนวทางการประเมินผลกระทบในรายงานการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่บังคับใช้แล้ว โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่บังคับใช้แล้ว โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะจัดเจนทั้งสามกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็กลุ่มที่ทำการประเมินผลกระทบทางสุขภาพแล้วอย่างชัดเจน หรือกลุ่มที่ยังไม่ได้ทำการประเมิน และ กลุ่มโครงการอื่นๆ ต้องจัดให้มีกระบวนการทบทวนรายงานประเมินผลกระทบทางสุขภาพ โดยสาธารณะ

๔. รัฐบาลต้องจัดตั้งคณะกรรมการอิสระจากสถาบันการศึกษาและองค์กรพัฒนาเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในลักษณะชั่วคราว เพื่อให้ความเห็นการวิเคราะห์ทางด้านสิ่งแวดล้อม ชีวิตและสุขภาพของประชาชน และต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน

๕. รัฐบาลต้องดำเนินการให้มีการประเมินศักยภาพในการรองรับมลพิษของพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติใน ๗๖ โครงการ

๖. การดำเนินการให้มีเขตปลอดมลพิษที่ชัดเจนและถูกต้อง สอดคล้องตามหลักวิชาการ ต้องกำหนดให้มีพื้นที่กันชนสำหรับพื้นที่อุตสาหกรรมทุกส่วน และมีมาตรการในการกำจัดกากพิษ อุตสาหกรรมและขยะที่ก่อให้เกิดมลภาวะ

๗. รัฐบาลต้องมีการจัดทำแผนและกฎการปฏิบัติการสำหรับป้องกันและบรรเทาอุบัติเหตุ และเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสารเคมีต่างๆ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สหภาพแรงงาน หรือองค์กรของพนักงาน องค์กรสาธารณะกุศล และประชาชนในชุมชน

ส่วนนายสันติ วิลาศศักดิ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) กล่าวว่า ส.อ.ท. เห็นด้วยกับการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เพราะเนื้อหาครอบคลุมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรค ๒ ที่กำหนดไว้ ซึ่ง ส.อ.ท.ต้องการให้เร่งนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาโดยเร็ว และในระหว่างที่รอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้ ๓ กระทรวง ประกอบด้วย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงสาธารณสุข ยกร่างประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่มีข้อกำหนดในการดูแลทั้งที่เกี่ยวกับการจัดทำผลการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการจัดทำผลกระทบทางด้านสุขภาพ (HIA) ให้แล้วเสร็จภายใน ๓ สัปดาห์ ทาง ส.อ.ท.ต้องการให้มีเนื้อหาสาระของกฎหมายเช่นเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ วรรค ๒ ไปด้วย เพื่อไม่ให้ถูกมองว่า รัฐเข้าข้างภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชนที่ตั้งโรงงาน *

ด้าน นายศรีสุวรรณ จรรยา นายกสมาคมด้านสภาวะโลกร้อน กล่าวว่า ทางสมาคมและภาคประชาชนขอคัดค้านการแก้ไขเนื้อหาในมาตรา ๕๑ ทั้งหมด เพราะการแก้ไขมาตรา ๕๑ คงไม่สามารถสร้างความสมบูรณ์ตามมาตรา ๖๗ ได้ อีกทั้งเนื้อหายังไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้เป็นอิสระ โดยเฉพาะมาตรา ๕๑/๒ ที่ระบุให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นภายใน ๙๐ วัน แต่ถ้าไม่ให้ความเห็นก็เท่ากับเห็นชอบ หรือในมาตรา ๕๑ / ๓ ที่ให้อำนาจรัฐมนตรี สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมได้ รวมทั้งมาตรา ๕๑/๕ ให้อำนาจรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นต้น^๒

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ยังอยู่ระหว่างรอการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม แต่กรณีปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง จนต้องประกาศเป็นเขตควบคุมพิเศษพร้อมระงับ ๗๖ โครงการที่ประเมินแล้วว่า มีขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา

* ส.อ.ท. เห็นชอบ ครม. อนุมัติ กม. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.chaoprayanews.com/> สืบค้น ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

^๒ ยี่คร่างกฤษฎีกาคลายปม “มาบตาพุด”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://www.suthichaiyoon.com/WS01_A001_news.php?newsid=15884 สืบค้น ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

๖๗ วรรค ๒ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ทำให้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงหลายมาตรา เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ โดยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิ่งแวดล้อมในครั้งนี้ไม่เพียงเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อป้องกันอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ละเลยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และละเลยชุมชนแล้ว ส่วนหนึ่งผู้ที่มีหน้าที่พิทักษ์รักษาทรัพยากรต้องเข้มงวด และดำเนินการตามตัวบทกฎหมายซึ่งเป็นข้อตกลงที่สำคัญของสังคมด้วย ทั้งนี้ หลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดสั่งระงับโครงการที่เข้าข่ายก่อให้เกิดมลพิษ รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วม ๔ ฝ่าย ซึ่งมีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธาน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ร่วมกันหาทางออกให้โครงการลงทุนเดินหน้าต่อไปได้ และล่าสุดคณะกรรมการ ๔ ฝ่าย ได้เสนอให้ระเบียบฯ จัดตั้งองค์การอิสระ (เฉพาะกาล) ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๖๗ และผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว

ปัจจุบัน ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ ให้แก้ไขคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ระงับโครงการลงทุน ๖๕ โครงการในมาบตาพุดไว้ก่อนตามคำสั่งเดิม โดยให้ ๑๑ โครงการ ที่เห็นว่าไม่น่าส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพชีวิตของประชาชนสามารถดำเนินการได้ คือ โครงการคมนาคม ๔ โครงการ และโครงการอุตสาหกรรม ๗ โครงการ ประกอบด้วย*

โครงการคมนาคม ๔ โครงการ

๑. โครงการที่ ๒ โครงการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและขนาดถังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ของบริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด

๒. โครงการที่ ๓ โครงการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการทำเทียบเรือและคลังผลิตภัณฑ์(การเพิ่ม ถังเก็บและอุปกรณ์ขนถ่าย LPG/Butene-1) ตั้งที่ ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน)

๓. โครงการที่ ๔ รายงานการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการขยายทำเทียบเรือขนถ่ายสารปิโตรเคมี และคลังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์(การก่อสร้างถังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์เพิ่ม (ถัง โพรเพน/บิวเทน)) ตั้งที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด

---

* รายชื่อ ๑๑ โครงการมาบตาพุดรอดวิกฤติ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisafetyboard.mabids.com/index.php?topic=49.0> สืบค้น ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓.

๔. โครงการที่ ๖ โครงการติดตั้ง Loading Arm เพิ่มเติมที่ทำเทียบเรือของโรงกลั่นน้ำมันสตาร์ คิงที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด

โครงการอุตสาหกรรม ๗ โครงการ

๑. โครงการที่ ๑๖ โครงการผลิตเชื้อเพลิงสะอาด และปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท โรงกลั่นน้ำมันระยอง จำกัด(มหาชน)

๒. โครงการที่ ๒๒ โครงการปรับปรุงระบบหมุนเวียนก๊าซกลับคืนของโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกชนิดโพลีโพรพิลีน ที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท เอ็ชเอ็มซี โปลิเมอร์ส จำกัด

๓. โครงการที่ ๓๗ โครงการผลิตเชื้อเพลิงสะอาด ติดตั้งหน่วยควบคุมไอน้ำมันเชื้อเพลิง และเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์ไบโอดีเซล(ขอ เปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ) ที่นิคมอุตสาหกรรม มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด

๔. โครงการที่ ๔๑ โครงการติดตั้งระบบควบคุมไอน้ำมันเชื้อเพลิง และเพิ่มประเภท ผลิตภัณฑ์ไบโอดีเซล ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท ปตท. อะโรเมติกส์ และการกลั่น จำกัด(มหาชน)

๕. โครงการที่ ๔๕ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตระบบ บำบัดมลพิษทางอากาศโรงงานผลิต Purified Terephthalic Acid (PTA) ที่นิคม อุตสาหกรรมเอเชีย อ.บ้านฉาง จ.ระยอง ของบริษัท อินโครามา ปิโตรเคมี จำกัด

๖. โครงการที่ ๕๐ โครงการโรงแยกก๊าซธรรมชาติหน่วยที่ 6 (การเพิ่มประสิทธิภาพระบบ ปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้งเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่) ที่ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท ปตท.จำกัด(มหาชน)

๗. โครงการที่ ๕๔ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียด โรงงานผลิตคลอ-อัลคาลี และอีพิกลอรโไฮดริน ภายใต้โครงการติดตั้ง Chlorine Vaporizer ,Wet Scrubber ของ HCL Section และการปรับเปลี่ยน ขนาดถังบรรจุคลอรีนเหลว ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก(มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง ของบริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์(ประเทศไทย)จำกัด

ส่วนโครงการหรือกิจกรรมในส่วนที่เหลือที่ถูกระงับการลงทุนอีก ๖๕ โครงการ ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการปิโตรเคมีและท่อส่ง โครงการเหล็ก นิคมอุตสาหกรรม และ สวนอุตสาหกรรม ทำเทียบเรือ โรงไฟฟ้า โรงบำบัดกำจัดของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม เป็นประเภทโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ในประกาศดังกล่าว จึงน่าเชื่อว่าเป็นโครงการหรือ กิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ในการนี้ หากในอนาคตโครงการหรือกิจกรรมทั้ง ๖๕ โครงการ ได้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมบัญญัติแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว ก็สามารถยื่นขอออกจากคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวได้ในภายหลัง

ทั้งนี้ โครงการลงทุนในพื้นที่มาบตาพุดทั้ง ๖๕ โครงการ ซึ่งจากการพิจารณารายละเอียดโครงการทั้ง ๖๕ โครงการในเบื้องต้น พบว่า ข้อมูลการตรวจสอบสถานะโครงการของหน่วยงานปรากฏว่ามี ๒๓ โครงการ ที่ยังไม่ได้เริ่มก่อสร้างหรือเริ่มดำเนินการซึ่งจะต้องไปดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายรัฐธรรมนูญฯ ทำให้เหลือโครงการที่อยู่ในเกณฑ์การพิจารณาที่จะขอผ่อนผันต่อศาล ๔๒ โครงการ โดยแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ*

กลุ่มที่ ๑ เป็นโครงการที่คิดว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะขอขึ้นอุทธรณ์ขอผ่อนผันการคุ้มครองชั่วคราว จำนวน ๑๘ โครงการ เนื่องจากมีลักษณะโครงการเข้าเกณฑ์เหมือนกับ ๑๑ โครงการที่ศาลมีคำสั่งยกเว้น ซึ่งได้ให้ภาคเอกชนยื่นข้อมูลเพื่อขอผ่อนผันต่อศาลเป็นรายๆ ไป

กลุ่มที่ ๒ เป็นโครงการที่ต้องหาเหตุผลอื่นในการขอผ่อนผันต่อศาล จำนวน ๒๓ โครงการ มี ๑๕ โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ได้ขอให้เอกชนที่คิดว่าโครงการหรือกิจกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดผลกระทบตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ทำคำขอขึ้นต่อศาลให้สามารถดำเนินการก่อสร้างต่อไปได้ โดยเอกชนยอมรับความเสี่ยงหากในอนาคตศาลพิจารณาเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีผลกระทบและต้องหยุดกิจการ ส่วนที่เหลือ ๘ โครงการ ต้องมีการพิจารณาในรายละเอียดอีกครั้งว่าจะมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะเสนอต่อศาลได้หรือไม่

ขณะนี้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้โครงการในพื้นที่มาบตาพุดที่ถูกระงับการดำเนินการกิจกรรมตามคำสั่งศาลปกครองกลาง จำนวน ๑๘ โครงการ ขึ้นต่อศาลฯ เพื่อขอทบทวนคำสั่งดังกล่าว หลังเห็นว่ามีเหตุผลเพียงพอ โดยจะให้เอกชนยื่นเสนอเป็นรายโครงการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพลังงานจัดทำเหตุผลแยกเป็นรายโครงการเพื่อขึ้นต่อศาลฯ ในการขอผ่อนผัน โดยขึ้นกับความพร้อมของเอกชนแต่ละราย สำหรับ ๑๘ โครงการที่ขอขึ้นอุทธรณ์ ส่วนใหญ่เป็นโครงการในกลุ่มปิโตรเคมี พลังงาน และเหล็ก ซึ่งอยู่ใน

* มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๒. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

<http://www.eppo.go.th/admin/cab/cab-2552-12-29.html#> สืบค้น ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓.

กิจกรรมหรือโครงการที่ไม่รุนแรง หรือเป็นโครงการที่มีการย้ายเครื่องจักร เทคโนโลยี หรือไม่มี การปลดปล่อยมลพิษ มีการแผนในการลดการปลดปล่อยมลพิษโดยตรง*

วิเคราะห์ข้อดี – ข้อเสีย

ข้อดี

เมื่อพิจารณาจากสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถประกาศกำหนดประเภทของโครงการหรือ กิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำ รายงานวิเคราะห์ผลกระทบ โดยประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และ สุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย โดยมีคณะกรรมการชำนาญการเป็นผู้พิจารณารายงานการวิเคราะห์ พร้อมทั้งกำหนดให้ องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมต้องรายงานความเห็นภายใน ๙๐ วันนั้น ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน หากร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... มีผลใช้บังคับแล้ว น่าจะส่งผลทำให้มีมาตรการควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพพอเพียง และเป็น การส่งเสริมประชาชนและองค์กรเอกชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม ประกอบกับสามารถทำให้สภาพเศรษฐกิจของประเทศเดินหน้าไปได้ เนื่องจากการ แก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวอาจจะเป็นการคลี่คลายประเด็นกรณีศาลปกครองมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ ให้บรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี โดยให้ระงับโครงการหรือ กิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงไว้เป็นการชั่วคราว ๗๖ โครงการ จนกว่า ศาลจะมีคำพิพากษาหรือศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น เพื่อคุ้มครองชุมชนมาบัดทุกในด้าน สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ และมีคำสั่งแก้ไขเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ ให้มีโครงการหรือ กิจกรรมถูกระงับการลงทุนเหลือ ๖๕ โครงการ แต่อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... นับได้ว่าเป็นการสร้างหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิ ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างหนึ่ง ส่งผลให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิในการมีชีวิตรอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่ดี มีสุขภาพที่ดีขึ้นชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ส่วนองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ถูกจัดตั้งขึ้นนั้น ต้องเป็นอิสระอย่างแท้จริง

* กรม.ไฟเขียว๑๘โครงการมาบาดำพุดขึ้นศาลฯของลงทุนต่อ. (ออนไลน์)เข้าถึงได้จาก http://www.thannews.th.com/index.php?option=com_content&view=article&id=16951:19&catid=176:2009-096-25-09-26-02&Itemid=524 สืบค้น ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓.

ข้อเสีย

ตามที่ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจกำหนดประเภทโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง โดยทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีองค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่มีอำนาจอนุมัติอนุญาตโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง และอยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี จึงอาจเกิดกรณีผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่จนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ ที่ต้องการให้มีองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องมีองค์ประกอบและความเป็นอิสระในการดำเนินการขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ ได้*

---

* ๑๘ องค์กรชาวบ้านยื่นหนังสือนายทศฯ ด้านร่างกฎหมายองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อม ของกระทรวงอุตสาหกรรม. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.biothai.net/news/1081> สืบค้น ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

บัญชีท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง
ทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ลงวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2552 *

ลำดับที่	โครงการหรือกิจกรรม	ขนาด
1	การทำเหมืองได้หิน เฉพาะด้วยวิธีออกแบบให้โครงสร้างยุบตัว ภายหลังการทำเหมือง โดยไม่มีค้ำยันและไม่มีการใส่หินวัสดุ ทดแทนเพื่อป้องกันการยุบตัว	ทุกขนาด
2	เหมืองแร่ตะกั่ว และสังกะสี	ทุกขนาด
3	การถลุงแร่ 3.1 การถลุงแร่ด้วยสารละลายเคมีในชั้นดิน (In-Situ Leaching) 3.2 อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กขั้นต้น	ทุกขนาด กรณีตั้งโรงงาน กำลังการผลิตตั้งแต่ 20,000 ตันต่อวันขึ้นไป กรณีขยายโรงงาน เพิ่มกำลังการผลิตเกินกว่าร้อยละ 35 สำหรับโรงงานเดิมที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่ 20,000 ตันต่อวันขึ้นไป หรือเพิ่มกำลังการผลิตรวมเป็นตั้งแต่ 20,000 ตันต่อวันขึ้นไป ทั้งนี้ การตั้งหรือขยายโรงงานในโครงการหรือกิจกรรมลำดับที่ 5 ไม่ต้อง ดำเนินการตามประกาศนี้ในกรณีที่โครงการหรือกิจกรรมลำดับที่ 5 นั้น ได้ดำเนินการ ตามประกาศนี้รองรับไว้ก่อนแล้ว

*ที่มา : ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งด้านคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒.

ลำดับที่	โครงการหรือกิจกรรม	ขนาด
4	<p>อุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นหรือขั้นกลางที่มีการใช้หรือผลิตสารอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้</p> <p>4.1 สารที่ก่อให้เกิดมลสารทางอากาศที่เป็นอันตราย (Hazardous Air Pollutant) ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Asbestos (2) Benzene (3) Benzidine (4) Bis(chloromethyl) ether (5) Beryllium and beryllium compounds (6) 1, 3-Butadiene (7) Cadmium and cadmium compounds (8) Chromium (VI) (9) Ethylene Oxide (10) Formaldehyde (11) Nickel compounds (12) Phosphorus-32, as phosphate 	<p>กรณีตั้งโรงงาน</p> <p>มีการใช้หรือผลิตสารตาม 4.1 หรือ 4.2 ตั้งแต่ 1,000 ตันต่อวันขึ้นไป</p> <p>กรณีขยายโรงงาน</p> <p>เพิ่มการใช้หรือผลิตสารตาม 4.1 หรือ 4.2 รวมกันเกินกว่าร้อยละ 35 สำหรับโรงงานเดิมที่มีการใช้หรือผลิตสารดังกล่าวตั้งแต่ 1,000 ตันต่อวันขึ้นไป หรือ</p> <p>เพิ่มการใช้สารตาม 4.1 หรือ 4.2 รวมเป็นตั้งแต่ 1,000 ตันต่อวันขึ้นไป</p> <p>ทั้งนี้ การตั้งหรือขยายโรงงานในโครงการหรือกิจกรรมลำดับที่ 5 ไม่ต้องการดำเนินการประเมินความเสี่ยงในกรณีโครงการหรือกิจกรรมลำดับที่ 5 นั้นได้ดำเนินการตามประกาศมีรองรับไว้ก่อนแล้ว</p>

ลำดับที่	โครงการหรือกิจกรรม	ขนาด
	<p>(13) Radionuclides (including radon)</p> <p>(14) Vinyl chloride</p> <p>4.2 สารที่มีพิษรุนแรง (Highly Toxic) ได้แก่</p> <p>(1) สารที่มีค่า LD₅₀ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมของน้ำหนักตัว เมื่อทดสอบในหนูขาว (ทางปาก) ที่มีน้ำหนักตัวระหว่าง 200-300 กรัม</p> <p>(2) สารที่มีค่า LD₅₀ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 200 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมของน้ำหนักตัว เมื่อทดสอบในกระต่ายขาว (ทางผิวหนัง) ที่มีน้ำหนักตัวระหว่าง 2-3 กิโลกรัม โดยสัมผัสสารติดต่อกันเป็นเวลา 24 ชั่วโมง หรือน้อยกว่า แล้วมีการตายเกิดขึ้นภายใน 24 ชั่วโมง</p> <p>(3) สารที่มีค่า LC₅₀ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 200 ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตรสำหรับก๊าซหรือไอ หรือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 มิลลิกรัมต่อลิตร สำหรับละออง ฟุ้ง หรือฝุ่น เมื่อทดสอบในหนูขาว (ทางการหายใจ) ที่มีน้ำหนักตัวระหว่าง 200-300 กรัม โดยสูดดมสารอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ชั่วโมง หรือน้อยกว่า แล้วมีการตายเกิดขึ้นภายใน 1 ชั่วโมง</p>	

ลำดับที่	โครงการหรือกิจกรรม	ขนาด
	<p>ทั้งนี้ ค่า LD₅₀ หมายถึง ปริมาณของสารที่ให้กับสัตว์ทดลองทั้งหมดเพียงครั้งเดียว แล้วทำให้สัตว์ทดลองตายลงร้อยละ 50</p> <p>ค่า LC₅₀ หมายถึง ค่าความเข้มข้นของสารในอากาศ หรือน้ำที่ทำให้สัตว์ทดลองตายลงร้อยละ 50</p>	
5	<p>นิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือ โครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งจัดตั้งเพื่อรองรับอุตสาหกรรมผลิตเหล็กขั้นต้นหรืออุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นหรือขั้นกลางขนาดเกินกว่าที่กำหนดไว้ในโครงการหรือกิจกรรมลำดับที่ 3 หรือลำดับที่ 4 แล้วแต่กรณี</p>	ทุกขนาด
6	<p>โรงงานฝังกลบของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม หรือเตาเผาที่จัดสร้างเพื่อกำจัดของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม</p>	ทุกขนาด
7	<p>โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล ยกเว้นก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติสังเคราะห์</p>	มีกำลังผลิตไฟฟ้า ตั้งแต่ 100 เมกะวัตต์ ขึ้นไป
8	โรงไฟฟ้านิวเคลียร์	ทุกขนาด

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงาน
การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ

โดยที่การจัดทำรายงานและการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับ
โครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจาก
การพิจารณารายงานในโครงการหรือกิจการทั่วไป และเพื่อให้มีการดำเนินการพิจารณา
ให้เป็นไปโดยครบถ้วนตามแนวทางของมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ
ปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการ
หรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ โครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนที่อาจก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการ
หรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วน
ได้เสีย รวมทั้งให้องค์การอิสระให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่กำหนดในท้ายประกาศนี้ ดังนี้

๑.๑ โครงการหรือกิจการใดซึ่งมีการประกาศหรือกำหนดตามกฎหมายนี้
หรือกฎหมายอื่นให้เป็นโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้าน
คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ

๑.๒ โครงการหรือกิจการใดซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อร้องเรียนสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้ง วินิจฉัยภายใน ๓๐ วัน หลังจากได้รับข้อร้องเรียน ว่าโครงการหรือกิจการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ

ข้อ ๒ ผู้ที่จัดทำรายงานตามประกาศนี้จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้มีสิทธิจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วกับสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ หากการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังกล่าว มีกฎหมายอื่นบัญญัติเกี่ยวกับการได้รับอนุญาตไว้และมีกระบวนการที่จะให้ผู้มีสิทธิจัดทำ รายงานดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวไว้แล้ว ผู้มีสิทธิจัดทำรายงานจะต้องได้รับอนุญาตตามที่บัญญัติไว้ ในกฎหมายนั้น ๆ ด้วย

ข้อ ๓ เมื่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับรายงาน จากผู้ที่จัดทำรายงานตามข้อ ๒ แล้ว ให้ดำเนินการตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป

ข้อ ๔ เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เห็นชอบกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดส่งผลการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ฯ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้น หรือหน่วยงานของรัฐผู้อนุญาต โครงการเพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวจัดให้มีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วน ได้เสีย ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วน ได้เสียที่กำหนด ตามเอกสารท้ายประกาศ

ข้อ ๕ เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ฯ ได้ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดส่งรายงานฉบับที่ได้รับความเห็นชอบแล้วนั้น พร้อมทั้ง ความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ฯ และสรุปสาระสำคัญของมาตรการป้องกันและลด ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้องค์กรอิสระให้ความเห็นประกอบ ก่อนมีการดำเนินการหรือการอนุญาต ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ

ข้อ ๖ ในกรณีที่เป็นโครงการหรือกิจการตามข้อ ๑ ซึ่งเป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชนซึ่งต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ๗ ความเห็นขององค์การอิสระ และรายงานการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

ข้อ ๗ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

สุวิทย์ คุณกิตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปกสารหมายเลข ๒

๔๑

รายชื่อโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพในพื้นที่มาตาศพุด บ้านนาง และจังหวัดระยองที่ไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ผ่านความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการได้แล้วจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๘ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน *

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่ขึ้นรอบ
อุตสาหกรรม	๑. โครงการส่วนขยายโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกชนิดความหนาแน่นสูง (BPEX) ตั้งที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท บางกอก โพลีเอททีลีน จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	สิงหาคม ๒๕๕๐
	๒. โครงการขยายส่วนผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อนที่สวนอุตสาหกรรมเอสเอสที อ.บ้านค่าย จ.ระยอง	บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	สิงหาคม ๒๕๕๐
	๓. โครงการโรงงานผลิตสารเอทานอลเอเอ็ม ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมหาพรสวรรค์วันออก (มาบตาพุด) จ.ระยอง	บริษัท ไทยเอทานอล เอเอ็ม จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	สิงหาคม ๒๕๕๐
	๔. โครงการโรงงานผลิตอีพอกซีเรซิน (ส่วนขยาย) ตั้งที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท อติดา เบอร์ด้า เคมีทีลด์ (ประเทศไทย) จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	สิงหาคม ๒๕๕๐
	๕. โครงการโรงงานเหล็กโครงสร้างรูปพรรณและเชื่อมเหล็กกล้ารีดร้อน ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมหาพรสวรรค์วันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท เหล็กสยามยามาโกะ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	กันยายน ๒๕๕๐
	๖. โครงการโรงงานผลิตเหล็กเคลือบผิวส่วนขยาย ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท สยามแผ่นเหล็กวิลาส จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	กันยายน ๒๕๕๐

*ที่มา : รายชื่อโครงการทั้ง ๖ โครงการ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://www.admincourt.go.th/attach/news_attach/2009/10/data76-102009.pdf สืบค้น ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓.

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่เห็นชอบ
	๗. โครงการ โรงแยกก๊าซธรรมชาติ หน่วยที่ ๖ ตั้งที่ ต. มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	กันยายน ๒๕๕๐
	๘. โครงการขยายโรงงานผลิตเหล็กแผ่นไร้สนิมรีดเย็น ระยะที่ ๓ ตั้งที่ สวนอุตสาหกรรมระยอง จ.ระยอง	บริษัท ไทยนิคมอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ตุลาคม ๒๕๕๐
	๙. โครงการขยายการผลิตเหล็กวงรีเหล็กและเหล็กเส้นกลม ตั้งที่ กิ่ง อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง	บริษัท ไทยนิคม วัลด์ จำกัด (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ตุลาคม ๒๕๕๐
	๑๐. โครงการ โรงงานผลิตเอทิลีนออกไซด์และเอทิลีนไกลคอล(ส่วนขยาย) ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก(มาบตาพุด) จ.ระยอง	บริษัท ทีไอซี ไกลคอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ตุลาคม ๒๕๕๐
	๑๑. โครงการ โรงงานผลิตสารอะครีโลไนไตรล์และสารเมทิลเมทครีเลต ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท พีทีที อาซาฮี เคมีคอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	พฤศจิกายน ๒๕๕๐
	๑๒. โครงการ โรงงานผลิตบีทีพีแอลเอ ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท พีทีที ฟีนอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	พฤศจิกายน ๒๕๕๑
	๑๓. โครงการขยายกำลังการผลิตโพลีคาร์บอเนตของโรงงานที่ ๒ ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมผาแดง ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท ไทยโพลีคาร์บอเนต จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	พฤศจิกายน ๒๕๕๐
	๑๔. โครงการผลิตเม็ดพลาสติกเม็ด โรงงานที่ ๒ ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท ไทย เอ็มเอมเอ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ธันวาคม ๒๕๕๐

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่เห็นชอบ
	๑๕. โครงการขยายกำลังการผลิตโพลีเอททิลีน ดังที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท สยามโพลีเอททิลีน จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ธันวาคม ๒๕๕๐
	๑๖. โครงการเชื่อมท่อถึงสะพานและปรับปรุงคุณภาพ ผลิตภัณฑ์ ดังที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ. ระยอง	บริษัท โรงกลั่นน้ำมันระยอง จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มกราคม ๒๕๕๑
	๑๗. โครงการขยายกำลังการผลิตผงพลาสติกโพลีไวนิล คลอไรด์ สาขาการผลิตที่ ๘ และสาขาการผลิตที่ ๕ ดังที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง	บริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
	๑๘. โครงการขยายกำลังการผลิตโพลีเอททิลีน ไบโ เมอร์ของโรงงานที่ ๑ และโรงงานที่ ๒ ดังที่ นิคม อุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มีนาคม ๒๕๕๑
	๑๙. โครงการโรงงานผลิตสารไพโรฟิตินออกไซด์และ สารไพโรฟิตินไกลคอล ดังที่ นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย อ. บ้านฉาง จ.ระยอง	บริษัท เอเชียพีที เอชพีพี ไอ แมนูแฟคเจอร์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มีนาคม ๒๕๕๑
	๒๐. โครงการขยายกำลังการผลิตโพลีเอททิลีน ๕๐,๐๐๐ ตัน/ปี ดังที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง ระยอง	บริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มีนาคม ๒๕๕๑
	๒๑. โครงการนิคมอุตสาหกรรมเหมืองแร่รัตนบุรี (มาบตาพุด) ส่วนขยาย ดังที่ ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับ บริษัท อีทีทีเอ็น อินดัสตรีเอสเตท จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔,๘	เมษายน ๒๕๕๑
	๒๒. โครงการปรับปรุงระบบหมุนเวียนก๊าซกลับคืน ของโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกชนิดโพลีโพรพิลีน ดังที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท เอชเอ็มซี ไปติเมอร์ส จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	พฤษภาคม ๒๕๕๑

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่ให้มอบ
	๒๓. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ โรงงานผลิตสารฟีนอล ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท พีทีที ฟีนอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มิถุนายน ๒๕๕๑
	๒๔. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการหน่วยผลิตอีพิคอบไรไฮดรินาร่อง (ECH Pilot Plant) ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท อติตยา เบอร์ดา เคมิคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (คอลอรัลกลี ดีวีซีเอ็ม)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มิถุนายน ๒๕๕๑
	๒๕. โครงการ โรงงานผลิตสารอะครีโล ไมโครล และ สารเมทิลเมตอะครีเลต ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท พีทีที อาซาฮี เคมิคอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มิถุนายน ๒๕๕๑
	๒๖. โครงการ โรงงานผลิต โพลีเอทิลีน ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย อ.บ้านฉาง จ.ระยอง	บริษัท สยามโพลีเอทิลีน จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มิถุนายน ๒๕๕๑
	๒๗. โครงการขยายกำลังการผลิตบิสฟีนอลเอ ๒๘ 0,000 ตันต่อปี ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท ไบเออร์ไทย จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มิถุนายน ๒๕๕๑
	๒๘. โครงการ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด (ส่วนขยาย) ตั้งที่ ต.ตาสีทิพย์ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับ บริษัทเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด อินดัสตรีเอสเตท จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔,๘	มิถุนายน ๒๕๕๑
	๒๙. โครงการ ส่วนขยาย โรงงานคลอรีนไดออกไซด์และปรับปรุงการผลิต โรงงานของไวเนล ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรม .มมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท วินีไทย จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	สิงหาคม ๒๕๕๑

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่ให้มอบ
	๓๐. โครงการขยายกำลังการผลิตโพลีเอทิลีน (การติดตั้งหน่วยผลิต Compound Production Unit) ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	สิงหาคม ๒๕๕๑
	๓๑. โครงการโรงงานผลิตบิสฟีนอลเอ ตั้งที่นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท พีทีที ฟีนอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	สิงหาคม ๒๕๕๑
	๓๒. โครงการโรงงานผลิตเหล็ก ถลุงหลอมเหลว และโรงงานผลิตเหล็กแท่ง ตั้งที่ ต.แม่ไม้ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง	บริษัท AISCO RESOURCES PTE จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	กันยายน ๒๕๕๑
	๓๓. โครงการ โรงผลิต NBR LATEX ตั้งที่ ต.ท้ายโป่ง อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท กรุงเทพ ซิเมนต์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ตุลาคม ๒๕๕๑
	๓๔. โครงการเพิ่มกำลังการผลิต ไนลอน ตั้งที่เขต ประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ต.ตะพง อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท อูบุะ ไนลอน (ประเทศไทย) จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓	ตุลาคม ๒๕๕๑
	๓๕. โครงการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดวิธีการจัดการ PTA และ CTA ของโครงการผลิต พีทีเอ สายการผลิตที่ ๓ (กำลังการผลิตรวมภายหลังการขายกำลังการผลิตเท่ากับ ๑,๔๖๐,๐๐๐) ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท สยามมิซูบิ พีทีเอ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ตุลาคม ๒๕๕๑

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่เห็นชอบ
	๓๖. โครงการโรงงานผลิตเหล็กเส้น (ส่วนขยาย) ตั้งที่ ต.นิคมพัฒนา อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง	บริษัท ซี อาร์ พี สตีล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	ตุลาคม ๒๕๕๑
	๓๗. โครงการผลิตเชื้อเพลิงสะอาด ติดตั้งหน่วยควบคุมไอน้ำมันเชื้อเพลิงและเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์ไบโอดีเซล(ขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ) ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท สคาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑
	๓๘. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโรงงาน อะโรแมติกส์ หน่วยที่ ๑ ระยะที่ ๓ ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ปตท. อะโรแมติกส์และการกลั่น จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑
	๓๙. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการติดตั้ง DME Removal Unit และ Hydrocarbon Scrubber ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัทกรุงเทพ อินดิสทรีส์ จำกัด Bangkok Synthetics Co.,Ltd	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑
	๔๐. โครงการขยายกำลังการผลิตฟอร์มาลดีไฮด์และยูเรีย ฟอร์มาลดีไฮด์ ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดตะวันออก (มาบตาพุด) อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท วามชัย เคมีคอล อินดิสทรีส์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่ขึ้นขอ
	๔๑. โครงการติดตั้งระบบควบคุมไอน้ำมัมเชื้อเพลิง และเพิ่มประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์ไบโอดีเซล ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ปตท. อะโรแมติกส์และการกลั่น จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔,๕	๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒
	๔๒. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียด โครงการ โรงงานผลิต สารโพธิ์สีนอกไซค์และสารโพธิ์สีในโกสคอก ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซีย อ.บ้านฉาง จ.ระยอง	บริษัท เอ็มทีที เอชพีทีโอ แมนูแฟคเจอร์ส จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๕ มกราคม ๒๕๕๒
	๔๓. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียด โครงการ โรงงานผลิต โพลีเอทีลีน ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซีย อำเภอ บ้านฉาง จังหวัดระยอง	บริษัท สยามเทคส์สังเคราะห์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๕ มกราคม ๒๕๕๒
	๔๔. การขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ โรงงานผลิตเม็ดพลาสติก โพลีเอทีลีน ชนิดความหนาแน่นสูง โดยการเพิ่มเติมหน่วยเตรียมตะดะลิสต์ และหน่วยผลิต Pipe Compound ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อำเภอ เมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ไทยโพลิเอทิลีน จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
	๔๕. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียด โครงการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและระบบบำบัดมลพิษทางอากาศโรงงานผลิต Purified Terephthalic Acid (PTA) ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซีย อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง	บริษัท อินโดรามา โปไตรเคมี จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่พิมพ์ชอบ
	๔๖. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการปรับปรุงโรงผลิตสารโอเลฟินส์สาขา ถนนไอ-สี่ (ก่อสร้างเตาแคร์กึ่งถาวร) ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒
	๔๗. โครงการโรงงานผลิตสารอะครีโลไนไตรล์และสารเมทิลเมตาครีเลต ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	บริษัท พีทีที เคมิคอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๖ มีนาคม ๒๕๕๒
	๔๘. โครงการโรงงานผลิตสารอะครีโลไนไตรล์และสารเมทิลเมตาครีเลต ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท พีทีที อาซาฮี เคมิคอล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๒๐ มีนาคม ๒๕๕๒
	๔๙. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการส่วนขยายโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกชนิดความหนาแน่นสูง (BPEX) (จากการติดตั้งหน่วยผลิต Compound Production Unit สายการผลิตที่ ๒ ชั่วคราวในพื้นที่ บริษัท บางกอกโพลีทีน จำกัด(มหาชน) ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	บริษัท บางกอกโพลีทีน จำกัด(มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๓ เมษายน ๒๕๕๒

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่เห็นชอบ
	๕๐. โครงการโรงแยกก๊าซธรรมชาติ หน่วยที่ ๖ (การเพิ่มประสิทธิภาพระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้งเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่) ตั้งอยู่ที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) #	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๓ เมษายน ๒๕๕๒
	๕๑. โครงการเพิ่มกำลังการผลิตโรงงานผลิต Polyethylene Terephthalate (PET) ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ไทย เพ็ท เรซิน จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๒๔ เมษายน ๒๕๕๒
	๕๒. โครงการขยายกำลังการผลิต โพลีเอทิลีน เทเรฟทาเลต ๒๕๕,๐๐๐ ตันต่อปี ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ไบเออร์ไทย จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๒๔ เมษายน ๒๕๕๒
	๕๓. โครงการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โรงงานโอเลฟินส์ ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรม อาร์ โอ แอล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๒๔ เมษายน ๒๕๕๒
	๕๔. การเปลี่ยนแปลงรายละเอียด โรงงานผลิตคลอรีน-อัลคาไล และอีพิคลอโรไฮไดรินภายใต้โครงการติดตั้ง Chlorine Vaporizer, Wet Scrubber ของ HCL Section และการปรับเปลี่ยนขนาดถังบรรจุคลอรีนเหลว ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท อีคลูบา เบอร์ดา เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (กลอ อัลคาไล ดีวีชั่น)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่เห็นชอบ
	๕๕. โครงการผลิตเม็ดพลาสติกโพลีเอทิลีน โดยเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์โพลีโพรไพลีนและนำสารอินทรีย์ระเหยง่ายกลับมาใช้ใหม่ ที่โรงงาน HDPE#1 ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง ระยอง	บริษัท ไทยโพลีเอทิลีน จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒
	๕๖. โครงการนิคมอุตสาหกรรม อาร์ ไอ แอล (ส่วนขยาย) ตั้งอยู่ที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง ระยอง จังหวัดระยอง	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับ บริษัท อาร์ ไอ แอล 1996 จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๕ มีนาคม ๒๕๕๒
	๕๗. โครงการเปลี่ยนแปลงขนาดพื้นที่โครงการผลิตเหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กแผ่นกลีบโบลหะ และเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมหุมราชตะวันออก ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท ทุนสโตน สตีล (ประเทศไทย) จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒
	๕๘. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเพิ่มกำลังการผลิต โรงงานผลิตยางสังเคราะห์ ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	บริษัท พี เอส ที อีลาสโตเมอร์ส จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	พฤษภาคม ๒๕๕๒
	๕๙. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการโรงงานผลิตก๊าซไฮโดรเจน ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซีย อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง	บริษัท เอ็มทีพี เอชพี เจริญ (ประเทศไทย) จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	พฤษภาคม ๒๕๕๒

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	* เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่เห็นชอบ
	๖๐. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการขยายกำลังการผลิตผงพลาสติก โพลีไวนิลคลอไรด์ สายการผลิตที่ ๕, ๖ และ ๘ ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	บริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	มิถุนายน ๒๕๕๒
	๖๑. โครงการเขตอุตสาหกรรม ไอพีพี ตั้งอยู่ที่ตำบลมะขามคู่ กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง	ของบริษัทฯ ไอ.พี.พี. (ไทยแลนด์) จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔, ๘	๘ เมษายน ๒๕๕๒
	๖๒. โครงการ โรงงานผลิตเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง		ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒
	๖๓. โครงการ โรงงานผลิตเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสี ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง	บริษัท เจเอฟอี สตีล จำกัด (ประเทศไทย) จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๘ มกราคม ๒๕๕๒
	๖๔. โครงการ สวนอุตสาหกรรมปลวกแดง ตั้งอยู่ที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอปลวกแดง จังหวัด ระยอง	บริษัท สวนอุตสาหกรรมปลวกแดง จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔, ๘	๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑
	๖๕. โครงการ ศูนย์บริการกำจัดของเสียอุตสาหกรรม ตั้งอยู่ที่ ตำบลมาบตาพุด อำเภอปลวกแดง จังหวัด ระยอง	บริษัท สยามเอ็นไวรอนเม้นท์เทคโนโลยี จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔	๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่ให้มอบ
คมนาคม	๑. โครงการขยายท่าเทียบเรือขนถ่ายสารปิโตรเคมีและคลังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรม มาบตาพุด จ.ระยอง	บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖	
	๒. โครงการปรับเปลี่ยนแบบผังตำแหน่งและขนาดถังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ตั้งที่ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง	บริษัท มาบตาพุดแท็งก์ เทอร์มินัล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔, ๖	เมษายน ๒๕๕๑
	๓. โครงการปรับเปลี่ยนแบบผังรายละเอียดโครงการท่าเทียบเรือและคลังผลิตภัณฑ์ (การเพิ่มถังเก็บและอุปกรณ์ขนถ่าย LPG/Butene-1) ตั้งที่ ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน)	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖	
	๔. รายงานการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการขยายท่าเทียบเรือขนถ่ายสารปิโตรเคมีและคลังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ (การก่อสร้างถังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม (ถัง โพรเพน/บิวเทน)) ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖	๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๑
	๕. โครงการขยายท่าเทียบเรือขนถ่ายสารปิโตรเคมี (ท่าเทียบเรือหมายเลข ๔) และคลังเก็บวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖	๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒

ประเภท	ชื่อและที่ตั้งโครงการ	เจ้าของโครงการ	หน่วยงานอนุญาต	เดือนปีที่เห็นชอบ
พลังงาน	๖. โครงการติดตั้ง Loading Arm เพิ่มเติมที่ทำ เทียบเรือของโรงกลั่นน้ำมันสตาร์ ตั้งอยู่ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์มิ่ง จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖	๓ เมษายน ๒๕๕๒
	๑. โครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม ตั้งที่ นิคม อุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด (ระยอง) อ.ปลวกแดง จ.ระยอง	บริษัท โกลว์ เหมราช พลังงาน จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕	
	๒. โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไปยังบริษัท พีทีที ยูทิลิตี้ จำกัด บริษัท อะโรเมติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และบริษัท มาบตาพุด โอเลฟินส์ จำกัด	บริษัท อะโรเมติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕	ธันวาคม ๒๕๕๐
	๓. โครงการโรงไฟฟ้าเพื่ออุตสาหกรรม ตั้งที่ นิคม อุตสาหกรรมอมตะซิตี้ (ระยอง) อ.ปลวกแดง จ.ระยอง	บริษัท อมตะ สตรีม ซัพพลาย จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕	มีนาคม ๒๕๕๑
	๔. โครงการท่อส่งสารปิโตรเคมี ตั้งที่นิคมอุตสาหกรรม มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท สไตรีโน โมโนเมอร์ จำกัด บริษัท สยามโพลี เอททิลีน จำกัดและบริษัทระยองโอเลฟินส์ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕	มีนาคม ๒๕๕๑
๕. โครงการศูนย์ราชการปฏิบัติการกลางแห่งที่ ๒ ตั้งที่ ด. มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง	บริษัท พีพีที ยูทิลิตี้ จำกัด	ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘	เมษายน ๒๕๕๑	

หมายเหตุ

- ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คือ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม -ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คือ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม -ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
- ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน -ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
- ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข -ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ คือ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ความเห็นและข้อเสนอแนะ
เรื่อง "การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕"*

๑. ความเป็นมา

เป็นระยะเวลากว่า ๑๕ ปีแล้วที่ประเทศไทยมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ในการวางแผนและจัดการสิ่งแวดล้อม การประกาศเขตควบคุมมลพิษและเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์หลายประการที่จะพิทักษ์รักษาสีทิวทัศน์และสภาพของประชาชน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖ และ ๖๗ เป็นต้น ประกอบกับได้มีการปฏิรูปกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบต่างๆ อีกหลายฉบับ

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพแวดล้อมที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๒. การดำเนินงาน

๒.๑ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการ "โครงการศึกษาและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕"

๒.๒ ศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมถึงเอกสารทางวิชาการงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายรักษาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

*ที่มา : คณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

๒.๓ จัดการสัมมนาและแลกเปลี่ยนความเห็นระดับ Focus Group เรื่อง “การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๓๕” เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ระหว่างผู้เกี่ยวข้องที่มีความเชี่ยวชาญจากทุกภาคส่วน

๓. สารสำคัญและข้อวิเคราะห์

จากการศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.๒๕๓๕ มีข้อควรพิจารณา ดังนี้

๓.๑ หลักการและบททั่วไป

เนื่องจาก “สิ่งแวดล้อม” มีความหมายกว้างและเกี่ยวข้องกับหลายมิติ แต่คำนิยามต่างๆ ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ยังมีความหมายแคบและไม่ครอบคลุมถึงสิ่งแวดล้อมบางด้าน เช่น น้ำ น้ำบาดาล ดิน เขตอนุรักษ์ จึงควรปรับปรุงแก้ไขคำนิยาม คือ คุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม มลพิษ ภาวะมลพิษ เขตอนุรักษ์ เจ้าพนักงานท้องถิ่น นอกจากนี้ยังไม่มีคำนิยามที่สอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ รวมทั้งกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐ และคณะบุคคล

๓.๒ หมวด ๑ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

องค์ประกอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติไม่ครอบคลุมหน่วยงานราชการที่เกิดขึ้นใหม่ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และส่วนใหญ่มาจากข้าราชการ จึงขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ ของสังคม ดังนั้น จึงควรปรับองค์ประกอบคณะกรรมการฯ ให้สอดคล้องกับหน่วยงานราชการที่เกิดขึ้นและให้มีภาคส่วนอื่นๆ มาร่วมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันเพื่อให้เกิดการถ่วงดุลและเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

๓.๓ หมวด ๒ กองทุนสิ่งแวดล้อม

กองทุนสิ่งแวดล้อมมีวัตถุประสงค์จำกัดเฉพาะในด้านของการส่งเสริมกิจการหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสียหรือของเสียเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมการแก้ไขฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม การเยียวยาแก่ผู้เดือดร้อน และการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรเอกชนและประชาชนในการจัดการและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จึงจำเป็นต้องนำเงินจากภาษีสิ่งแวดล้อมมาจัดสรรเป็นเงินกองทุนและรัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณรายปีอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารกองทุนขาดองค์ประกอบที่เป็นตัวแทนจากภาคส่วนอื่นๆ จึงส่งผลต่อการสนับสนุนเงินทุนที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

๓.๔ หมวด ๓ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑ มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรดินมีปัญหาความเสื่อมโทรมมากขึ้นและยังไม่มีมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพดินไว้ในพระราชบัญญัติ รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบนิเวศ

ส่วนที่ ๒ การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การจัดทำแผนคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและอนุสัญญาด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดไม่ได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัดมาใช้ในการจัดทำแผนฯ

ส่วนที่ ๓ เขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ในการประกาศเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมไม่มีการรับฟังความเห็นจากประชาชนในพื้นที่ และไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอพื้นที่เพื่อประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

๓.๕ หมวด ๔ การควบคุมมลพิษ

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ

องค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมมลพิษขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้การควบคุมมลพิษไร้ประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๒ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

ส่วนที่ ๓ เขตควบคุมมลพิษ

การให้อำนาจเฉพาะคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการประกาศเขตควบคุมมลพิษอาจไม่ทันต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จริง และอาจไม่สามารถ

ประกาศได้เนื่องจากความขัดแย้งเชิงนโยบาย เช่น กรณีพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด แม้จะเกิดปัญหามลพิษทั้งทางน้ำ น้ำใต้ดิน และทางอากาศในระดับที่รุนแรง ก็ยังไม่สามารถประกาศเป็นพื้นที่ควบคุมมลพิษได้ จึงจำเป็นอย่างมากที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษ เข้ามาร่วมในการประกาศเขตควบคุมมลพิษ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่

ส่วนที่ ๔ มลพิษทางอากาศและเสียง

-

ส่วนที่ ๕ มลพิษทางน้ำ

-

ส่วนที่ ๖ มลพิษอื่นและของเสียอันตราย

-

ส่วนที่ ๗ การตรวจสอบและควบคุม

-

ส่วนที่ ๘ ค่าบริการและค่าปรับ

-

๓.๖ หมวด ๕ มาตรการส่งเสริม

-

๓.๗ หมวด ๖ ความรับผิดชอบทางแพ่ง

เนื่องจากผลกระทบจากมลพิษมีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อบุคคลและระบบนิเวศประกอบกับภาระการพิสูจน์ความรับผิดชอบทางแพ่งใช้เวลานาน เป็นไปได้ยากและมีค่าใช้จ่ายสูง จึงไม่ควรที่จะให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบเป็นผู้รับผิดชอบภาระการพิสูจน์ควรต้องตกเป็นของผู้ก่อมลพิษ

๓.๘ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

-

๓.๙ เพิ่มเติมหมวดว่าด้วยการป้องกันเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษ

เนื่องจากมีเหตุภัยอันตรายจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ไม่มีมาตรการในการรับมือกับปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันที่และต่อเนื่อง จึงสมควรกำหนดให้การป้องกันเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายเป็นอีกหมวดหนึ่ง

๓.๑๐ เพิ่มเติมหมวดว่าด้วยสิทธิการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เนื้อหาของพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ นอกจากจะเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมให้ความเห็น ตัดสินใจ ติดตาม ประเมินผลในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ประชาชนและชุมชนจะถูกจำกัดสิทธิและโอกาสที่จะจัดการสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยภูมิปัญญาของตนเองอีกด้วย ในขณะที่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มุ่งให้และปกป้องสิทธิหน้าที่แก่ประชาชนในการที่มีบทบาทจัดการสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนหรือประชาชน จึงต้องกำหนดให้มีการเพิ่มเติมหมวดว่าด้วยสิทธิการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๓.๑๑ เพิ่มเติมหมวดว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อม

การกำหนดนโยบายและแผนต่างๆ ของประเทศที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมอย่างมาก ขาดการประเมินผลกระทบอย่างรอบด้าน ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดนโยบายและแผนของภาครัฐสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชน จึงต้องกำหนดให้มีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับการจัดทำนโยบายและแผนดังกล่าว

ซึ่งการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม(EIA) ที่ผ่านมา พบว่ามีจุดอ่อนด้านความไม่ชอบธรรมของรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม(EIA) ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างจริงจัง รวมถึงการหลบเลี่ยงการจัดทำรายงาน เป็นต้น ซึ่งมักจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ

๔. ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรม อันจะเป็นแนวทางที่นำไปสู่การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้มีความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเหมาะสมกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมปัจจุบันของประเทศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ หลักการและบททั่วไป

๑) ปรับปรุงแก้ไขคำนิยาม

"สิ่งแวดล้อม" หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ ที่มีอยู่โดยรอบของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ หรือที่มนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งที่อยู่ในน้ำ ใต้ดิน บนดิน และอากาศ

"คุณภาพสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า คุณภาพของธรรมชาติ ประกอบด้วย สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

"ภาวะมลพิษ" หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปหรือถูกปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ และน้ำบาดาล มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง มลพิษในดิน

"มลพิษ" หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่นๆ รวมทั้ง กาก ตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ การปนเปื้อนทางพันธุกรรมซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัยและเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายรวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือ เหตุรำคาญอื่นใดที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย

"เขตอนุรักษ์" หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตจังหวัด นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นของ องค์กรปกครองท้องถิ่นประเภทอื่นที่ได้มีการประกาศกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายจัดตั้งสำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

๒) เพิ่มคำนิยาม

"มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด"หมายความว่า ค่ามาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติซึ่งกำหนดเพื่อควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสียหรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม

"การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์"หมายความว่า กระบวนการ ในการศึกษาวิเคราะห์ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ขั้นตอน การพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ทั้งในรายสาขา หรือในเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี และเปรียบเทียบ ทางเลือกในการพัฒนาและมีกระบวนการพิจารณาและการตัดสินใจที่มีความโปร่งใส และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

"การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม"หมายความว่า กระบวนการใน การศึกษาวิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบของโครงการหรือกิจการที่อาจเกิดขึ้น อันอาจ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในระยะสั้น และระยะยาว โดยมีกระบวนการตั้งแต่การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการหรือกิจการจนถึง การติดตามตรวจสอบและประเมินผลภายหลังจากการดำเนินโครงการหรือกิจการ

"ข้อมูลข่าวสาร"หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมาย ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

"หน่วยงานของรัฐ"หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

"คณะบุคคล"หมายความว่า นิติบุคคล หรือคณะบุคคลซึ่งไม่มีสภาพ นิติบุคคล ไม่ว่าจะมิชื่อเรียกอย่างไรก็ตาม

๔.๒ หมวด ๑ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมมีพลวัตและเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ที่เป็นอยู่และคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ จึงควรปรับเปลี่ยนองค์ประกอบและอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดังนี้

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

องค์ประกอบ

- ๑) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน
  - ๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธานกรรมการ
  - ๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ
  - ๔) ผู้แทนเทศบาลจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหนึ่งคน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นจำนวนหนึ่งคน รวมจำนวนสี่คน
  - ๕) ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยจำนวนหนึ่งคน
  - ๖) ผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนสี่คน
  - ๗) ผู้แทนจากองค์กรชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนสี่คน
  - ๘) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนสี่คน
- การได้มาของผู้แทนตาม ๕) ๖) และ ๗) มาจากการเลือกกันเองของแต่ละกลุ่มดังกล่าว สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตาม ๘) ได้มาโดยกรรมการจาก ๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) และ ๗) เป็นผู้คัดเลือก

อำนาจหน้าที่

- กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติม ดังนี้
- ๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ภาพรวมของประเทศและของแต่ละจังหวัด
  - ๒) สนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และองค์กรอื่นๆ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๓) เสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๔.๓ หมวด ๒ กองทุนสิ่งแวดล้อม

ที่มาของกองทุนสิ่งแวดล้อม กำหนดให้กองทุนสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- ๑) เงินจากภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงไม่น้อยกว่าอัตราสามสตางค์
- ๒) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้
- ๓) เงินงบประมาณประจำปี
- ๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ
- ๕) ภาษีสิ่งแวดล้อมหรือค่าธรรมเนียมที่เก็บจากผู้ประกอบการที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆที่เกิดจากกองทุนนี้
- ๗) เงินอื่นๆ ที่ได้มาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

คณะกรรมการบริหารกองทุน

กำหนดให้เพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนจากภาคส่วนต่างๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

- ๑) ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสี่คน
- ๒) ผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนสี่คน
- ๓) ผู้แทนจากองค์กรชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนสี่คน
- ๔) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์จำนวนหนึ่งคน
- ๕) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์จำนวนหนึ่งคน
- ๖) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนหนึ่งคน

วัตถุประสงค์ของกองทุน ให้เพิ่มเติมวัตถุประสงค์การใช้จ่ายกองทุน ดังนี้

- ๑) กิจกรรมที่หน่วยงานราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงทุนและดำเนินงานระบบน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย หรือระบบอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ๒) เป็นเงินอุดหนุนแก่ผู้เสียหายที่ยากไร้ สำหรับเป็นค่าดำเนินการในการดำเนินคดีเรียกร้องค่าสินไหมหรือค่าเสียหายจากผู้ก่อให้เกิดมลพิษ

๓) เป็นเงินอุดหนุนกิจกรรมขององค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชน อาสาสมัครที่
เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๔) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ผักอบรม เผยแพร่ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๔ หมวด ๓ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑ มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๑) ให้กำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมเรื่อง "มาตรฐานคุณภาพดิน" เพิ่มเติม

๒) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดำเนินการทบทวนและปรับปรุง
แก้ไขค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมทุกสามปี

ส่วนที่ ๒ การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๑) เพื่อให้เป็นแผนแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม จึงควรแก้ไขแผนงานและแนวทางการดำเนินงานของแผนดังนี้

(๑) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และความหลากหลายทางชีวภาพ

(๒) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

(๓) การจัดการมลพิษ

(๔) การสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับอนุสัญญา
ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคี

(๕) จัดทำข้อเสนอในการตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ
ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(๖) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุน
ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(๗) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม
เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและการบังคับใช้กฎหมาย
ที่เกี่ยวข้อง

๒) กำหนดให้จังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและเขตพื้นที่ที่
ใช้มาตรการคุ้มครอง จัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่
คุ้มครองสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด

ส่วนที่ ๓ เขตอนุรักษ์และเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

- ๑) ก่อนการประกาศพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะต้องผ่านการรับฟังความเห็นจากประชาชนในพื้นที่ และนำความเห็นนั้นมาประกอบการพิจารณา
- ๒) เปิดช่องทางให้ประชาชน องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเสนอให้รัฐมนตรีออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้

๔.๕ หมวด ๔ การควบคุมมลพิษ

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ

ให้แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ดังนี้

- ๑) ลดผู้แทนหน่วยงานราชการ คือ กรมขนส่งทางบก กรมวิชาการเกษตร และปลัดกรุงเทพมหานคร
- ๒) เพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ดังนี้
ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น ประธาน อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนสี่คน ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนสี่คน และผู้แทนองค์กรชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมจำนวนสี่คน

ให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษ มีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติม ดังนี้

- ๑) เสนอแนะต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติว่าด้วยการให้ประกาศเขตควบคุมมลพิษในพื้นที่หนึ่งๆ
- ๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

ส่วนที่ ๒ มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

ไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๓ เขตควบคุมมลพิษ

- ๑) ให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนเสนอแนะต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษา กำหนดท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และ จัดมลพิษได้

๒) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาทบทวนความจำเป็น ในการกำหนดให้ท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมมลพิษทุกสามปี

๓) ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ให้เพิ่มเติมเรื่องแผนปฏิบัติการในการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งผ่านกระบวนการ การมีส่วนร่วมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และภาคประชาชนในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษนั้นด้วย

ส่วนที่ ๔ มลพิษทางอากาศและเสียง

ไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๕ มลพิษทางน้ำ

ไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๖ มลพิษอื่นและของเสียอันตราย

ไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๗ การตรวจสอบและควบคุม

ไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๘ ค่าบริการและค่าปรับ

ไม่มีการแก้ไข

๔.๖ หมวด ๕ มาตรการส่งเสริม

ไม่มีการแก้ไข

๔.๗ หมวด ๖ ความรับผิดชอบทางแพ่ง

เพิ่มเติมเนื้อหาสาระ ดังนี้

๑) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษเป็นผู้รับภาระ การพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากแหล่งมลพิษนั้น

๒) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษต้องจ่ายค่าใช้จ่ายและชดใช้ ค่าเสียหาย ในเรื่องการประเมินความเสียหายก่อนการดำเนินการจริง การเยียวยา

ความเสียหายทางสุขภาพของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และภาระจ่ายจริงในการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สภาพเดิม

๓) กำหนดให้ขยายเวลาความเสียหายที่อาจปรากฏภายหลัง โดยนับจากวันที่ศาลมีคำพิพากษาไปอีกภายในระยะเวลาสิบปี

๔.๘ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

ไม่มีการแก้ไข

๔.๙ เพิ่มเติมหมวดว่าด้วยการป้องกันเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษ

เพิ่มเติมให้ประชาชน องค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนมีสิทธิเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายกรัฐมนตรีให้มีคำสั่งแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษได้ทันที

๔.๑๐ เพิ่มเติมหมวดว่าด้วยสิทธิการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้บุคคลมีสิทธิและหน้าที่เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑) สิทธิการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชน ก่อนการอนุญาตหรือดำเนินการโครงการ

๒) คณะบุคคลที่ส่งเสริม รักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยมีได้มีวัตถุประสงค์มุ่งแสวงหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามวิธีการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓) องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมมีสิทธิเสนอชื่อผู้แทนภาคประชาชน เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือคณะกรรมการชุดอื่นๆ ตามกฎหมายนี้

๔) ประชาชน ชุมชน องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชนมีสิทธิฟ้องร้องต่อศาลให้รัฐหรือเอกชนดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในกรณีที่รัฐหรือเอกชนหรือผู้ประกอบการเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย

๕) องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมหรือองค์กรชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมหรืออาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้จดทะเบียนแล้ว มีสิทธิดังต่อไปนี้

(ก) ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากทางราชการ ในเรื่องการมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ

(ข) การศึกษาวิจัย การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ค) การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งให้มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต และสุขภาพ

(ง) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายแก่ประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อนนั้นด้วย

๔.๑๑ เพิ่มเติมหมวดว่าด้วยการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ส่วนที่ ๑ การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์

๑) กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้ประกาศประเภทของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งคุณภาพชีวิต สุขภาพ หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของชุมชนที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ และต้องพิจารณาบททวนทุกห้าปี

๒) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรประชาชนมีสิทธิเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อประกาศกำหนดนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ที่ต้องจัดทำรายงานประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์

๓) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ตั้งแต่ในระหว่างการศึกษาความเหมาะสมของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการดังกล่าว เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

๔) กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ในชั้นการจัดทำขอบเขตการศึกษา ชั้นการจัดทำรายงาน ชั้นการให้ความเห็นต่อรายงาน และชั้นการสรุปผลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๕) กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ และพิจารณาให้ความเห็นชอบกับการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ส่วนที่ ๒ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพระดับโครงการหรือกิจกรรม

๑) กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ต้องจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยต้องจำแนกประเภทโครงการเป็นโครงการที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงและโครงการที่ไม่มีผลกระทบ และต้องพิจารณาทบทวนรายการประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวทุกรอบห้าปี

๒) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรประชาชนมีสิทธิเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อประกาศกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๓) กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในชั้นการจัดทำขอบเขตการศึกษา ชั้นการจัดทำรายงาน ชั้นการให้ความเห็นต่อรายงานและชั้นการสรุปผลการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๔) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบรุนแรง และโครงการร่วมกับเอกชน หรือเอกชนเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบรุนแรง ต้องจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระหว่างการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ เพื่อขอความเห็นจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ก่อนที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบจะทำความเห็นของตนเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

๕) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมที่ไม่มีผลกระทบรุนแรงต้องจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อเสนอให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบการประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบต่อไป

๖) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม และหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้อนุญาตโครงการหรือกิจกรรม ต้องจัดทำประกาศการตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม โดยมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมเหตุผลในการตัดสินใจนั้นต่อสาธารณะก่อนการอนุญาตหรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว

๗) กำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลผู้ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบทั้งทางตรงหรือทางอ้อมสามารถฟ้องร้องต่อศาลได้ และองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีสิทธิฟ้องแทนได้ โดยให้ถือว่าเป็นขั้นตอนหรือสาระสำคัญในการพิจารณาการตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม

๘) กำหนดให้ค่าตอบแทนการพิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เรียกเก็บจากหน่วยงานหรือบุคคลผู้เสนอการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้เป็นค่าตอบแทนให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๙) กำหนดให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาสั่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต ต้องนำมาตราการตามที่เสนอไว้ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการสั่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต โดยให้ถือว่าเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

๑๐) กำหนดให้หน่วยงานหรือเจ้าของโครงการหรือกิจการที่ได้รับการอนุมัติหรืออนุญาต จัดทำรายงานการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาสั่งอนุญาตและเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๑) กำหนดให้การอนุญาตหรือคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่จัดทำ การประเมินผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ หรือทำการประเมินโดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ ไม่ได้ให้องค์การอิสระสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญให้ความเห็นให้ถือว่าการอนุญาตหรือคำสั่งทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

.....

บทความที่เกี่ยวข้อง

๑. เรื่อง โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ คืออะไร ? *

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า

สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมด้วยรัฐและชุมชน ในการอนุรักษ์บำรุงรักษาและการได้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบ ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน

รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง *

๒. เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ออกประกาศกระทรวง อุตสาหกรรม เรื่อง โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน มีสาระสำคัญ ๓ ประการ คือ

*ที่มา : พิชัย พีชมงคล. บทความกฎหมาย เรื่อง โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ คืออะไร. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก

<http://www.dlo.co.th/node/253> สืบค้น ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

(๑) ให้โรงงานตามบัญชีท้ายประกาศของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่อง กำหนดประเภท และขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ที่ต้องจัดทำ EIA ตาม พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม ๒๕๓๕ เป็นโรงงานที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง

(๒) ก่อนพิจารณาคำขออนุญาตของโรงงานตามข้อ 1 ต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียก่อน โดยวิธีการให้เป็นไปตามประกาศ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำ รายงาน EIA ออกตามมาตรา ๔๖ และ ๕๑ ของพ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม ๒๕๓๕

(๓) ในการพิจารณาคำขออนุญาตโรงงานตามข้อ ๑ ให้ผู้อนุญาตตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ พิจารณาเฉพาะโรงงานที่ผ่านความเห็นชอบจาก คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ ของพ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม ๒๕๓๕ แล้วเท่านั้น

โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA)^๖ ตาม พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม ๒๕๓๕ ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน (Health Impact Assessment : HIA)^๗ และยังคงจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์และวิธีการในประกาศฯ ด้วย^๘

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับมาสองปีแล้ว รัฐก็ ยังไม่มีกฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน รวมทั้งจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ จึงทำให้บรรดาองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะเอกชน มีอุปสรรคขัดข้อง ไม่อาจ ลงทุนตั้งหรือขยายโรงงานมาร่วม ๒ ปีแล้ว

กฎหมายกลายเป็นอุปสรรค ขัดขวางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการ ลงทุนของชาติ

ถึงบัดนี้ ยังไม่มีการจัดตั้งองค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้าน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หรือ ทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ตามกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็น ต่อโครงการที่อาจ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างร้ายแรง ก่อนที่จะดำเนินโครงการต่อไปได้

บรรดาโครงการขออนุญาตตั้งโรงงานและขอส่งเสริมการลงทุนจำนวนมาก ที่เข้าลักษณะ เป็นโครงการ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง แม้ว่ารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการ ผ่านความเห็นชอบแล้ว แต่รายงานผลกระทบต่อสุขภาพ ยังไม่ ผ่านและยังไม่มีความเห็นจากองค์กรอิสระ จึงต้องหยุดชะงัก ไม่อาจดำเนินการต่อไปได้

เฉพาะ โครงการที่รอการพิจารณาของกรณินคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ๒๓ โครงการ ก็มีมูลค่ารวมถึง ๓๒๓,๖๖๑ ล้านบาท

๔. เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ลงนามยกเลิกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่อง โรงงานที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ที่ประกาศไปเมื่อวันที่ ๒๒ ก.ค. ๕๑ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิ.ย. ๕๒ โดยกล่าวว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง

ได้บัญญัติให้การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรม ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมิน ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียก่อน

แต่ปัจจุบันนี้ ยังมีปัญหาด้านความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่มีผู้รับผิดชอบหลายหน่วยงาน โดยกระทรวงอุตสาหกรรม จะได้เป็นเจ้าภาพหรือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกระทรวงสาธารณสุข เพื่อหาข้อสรุปในแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจนตาม มาตรา ๖๗ วรรคสอง ภายใน ๑ เดือน และให้นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป^๕

๕. เมื่อวันที่ ๒๔ ส.ค. ๒๕๕๒ นายโกศล ใจรัมย์ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม แถลงว่า ขณะนี้คณะทำงานกำหนดรายชื่อ โครงการ หรือกิจการที่มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ได้สรุปรายชื่อ ๘ กิจการ คือ

- ๑)เหมืองใต้ดินที่ชั้นหินแตกหักง่าย
- ๒)เหมืองตะกั่ว/แมงกานีส
- ๓) โรงถลุงเหล็กด้วยการละลายเคมีในชั้นดิน และกิจกรรมผลิตเหล็กขั้นต้น
- ๔) โรงงานปิโตรเคมีขั้นต้นและขั้นกลาง ที่มีผลผลิตจากการใช้สารที่ก่อให้เกิดสารพิษในอากาศ ๑๔ ชนิด หรือมีสารพิษรุนแรงก่อให้เกิดการเสียชีวิต
- ๕) นิคมอุตสาหกรรมที่มีโรงงานเหล็กและปิโตรเคมีตั้งอยู่
- ๖) โรงฝังกลบของเสียอันตราย โรงงานเตาเผาของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม
- ๗) โรงไฟฟ้าจากถ่านหิน
- ๘) โรงไฟฟ้านิวเคลียร์

ซึ่งจะเสนอให้นายชาญชัย ชัยรุ่งเรือง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมลงนามเป็นประกาศใน วันที่ ๒๔ ส.ค.นี้ ทั้งนี้ โครงการหรือกิจกรรมที่เข้าข่ายมาตรา ๖๗ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จะต้องได้รับความเห็นชอบรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) รายงานผลกระทบด้านสุขภาพ (HIA) และได้รับความเห็นจากองค์กรอิสระ

ซึ่งเดิมคณะทำงานได้จัดทำร่างรายชื่อ ๑๗ กิจการ เข้าสู่การพิจารณาคณะกรรมการร่วม ภาครัฐและเอกชน (กรอ.) ที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เมื่อวันที่ ๑๕ ส.ค. ที่ผ่านมา ซึ่ง กรอ.มีมติเห็นชอบ ๒ ประเด็น คือ

๑) ให้นำหน่วยงานราชการที่มีอำนาจสามารถดำเนินการอนุมัติ อนุญาต โครงการลงทุนต่าง ๆ ไปได้ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒) ให้กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศรายชื่อโครงการหรือกิจการ และนำเสนอให้ คณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจ รับทราบอีกครั้งในวันที่ ๒๖ ส.ค. ๒๕๕๒

การพิจารณาจากร่างรายชื่อเดิม ๑๗ กิจการนั้น มีเพียง ๘ กิจการที่กระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ส่วนอีก ๙ กิจการ เป็นอำนาจการอนุมัติของหน่วยงานอื่น เช่น โครงการถมทะเล, สนามบิน, ท่าเทียบเรือ เป็นอำนาจของกระทรวงคมนาคม, โครงการเขื่อน หรืออ่างเก็บน้ำ เป็นอำนาจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ซึ่งหากต้องการกำหนดให้เป็นโครงการที่เข้าข่ายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ ต้องให้หน่วยงาน ที่มีอำนาจพิจารณาอนุมัติเป็น ผู้ออกประกาศ ในทางกฎหมาย กระทรวงอุตสาหกรรมไม่สามารถ ออกประกาศนอกเหนือจากอำนาจได้ หรือแม้แต่ให้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี จะใช้บังคับเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ไม่สามารถบังคับภาคเอกชนได้^๖

๖. เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการกฤษฎีกา มีมติว่า ในเวลาที่ยังไม่มี กฎหมายใหม่ออกมารองรับ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ เพื่อไม่ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินหรือ การประกอบอาชีพของประชาชน ต้องสะดุดลง หน่วยงานราชการจึงสามารถดำเนินการ ตามอำนาจ หน้าที่ในการอนุมัติหรืออนุญาตโครงการ ตามกรอบกฎหมายเดิมไปก่อนได้

แต่มติคณะกรรมการกฤษฎีกา มีฐานะเป็นเพียงความเห็นทางกฎหมาย ไม่ใช่กฎหมาย ดังนั้น แม้ว่าคณะกรรมการกฤษฎีกา มีมติให้ทำได้ แต่การฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้น ผู้อนุมัติหรืออนุญาต อาจถูกฟ้องคดีหรือถูกดำเนินการได้ หน่วยงานราชการต่างๆ จึงกังวล ไม่กล้า ดำเนินการใดๆ

ข้อควรพิจารณาต่อไป คือ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม มติของ กรอ.และมติของ คณะรัฐมนตรี ที่กำหนดว่า โครงการประเภทใดเป็น โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน อย่างรุนแรงนั้น สามารถใช้บังคับได้แค่ไหน เพียงใด

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ มิได้บัญญัติความหมายของโครงการ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ ชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ไว้ จึงต้องถือว่า โครงการใดก่อผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ

และสุขภาพ ก็จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการในการอนุญาตหรืออนุมัติโครงการ ตามมาตรา ๖๗ ดังกล่าวข้างต้น

ประกาศของกระทรวงอุตสาหกรรม มติ กรอ. และมติกรม. จึงมีผลเพียงเป็นการกำหนดแนวทางและนโยบาย ในการพิจารณาอนุญาตหรืออนุมัติโครงการ ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น โครงการตามที่ฝ่ายบริหารกำหนด จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่ง ไม่ใช่ทั้งหมดของโครงการ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ แต่อย่างใด

กล่าวคือ โครงการใด แม้ไม่ใช่เป็นโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ตามประกาศของกระทรวงอุตสาหกรรม หรือมติคณะรัฐมนตรี เช่น โครงการทำสนามกอล์ฟ หรือโครงการถมทะเลที่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ แต่ถ้าเป็นโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ก็จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ และหากหน่วยงานราชการใดไม่ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๗ ก็อาจถูกประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบฟ้องร้องได้

๗. ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัย ที่ ๓/๒๕๕๒ เรื่อง ศาลปกครองสูงสุดส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๕๖ วรรคสอง และมาตรา ๕๘ หรือไม่ ว่า^๗

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ให้ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองไว้ มีสภาพบังคับได้ทันทีที่รัฐธรรมนูญประกาศให้มีผลใช้บังคับ โดยไม่ต้องรอให้มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องขึ้นมาใช้บังคับก่อน

ถ้าปรากฏว่า การดำเนินโครงการหรือกิจการ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน ทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพต่อบุคคลหรือชุมชน บุคคลหรือชุมชน ย่อมมีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ วรรคสาม เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ดำเนินโครงการหรือกิจการนั้น

จัดให้มีการศึกษาและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือการให้องค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือด้านสุขภาพให้ความเห็น ก่อนดำเนินโครงการหรือกิจการได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสอง

๘. ผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งรัฐบาล จึงควรต้องตระหนักว่า รัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้โดยสมบูรณ์แล้ว หน้าที่ของรัฐบาล จึงควรเร่งออกกฎหมายที่เกี่ยวกับ การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อ

สุขภาพของประชาชน และการจัดตั้งองค์กรอิสระตามมาตรา ๖๗ เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นต่อโครงการฯ

ส่วนการกำหนดว่าโครงการใด เป็นโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ของฝ่ายบริหาร นั้น มิได้เป็นการกำหนดที่มีผลเด็ดขาด ทั้งนี้ ยังต้องขึ้นอยู่กับประชาชนและชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งศาลปกครองว่า เห็นด้วยกับการประกาศกำหนดของฝ่ายบริหาร หรือไม่เพียงใด

ถ้าไม่เห็นด้วย ประชาชนและชุมชน ก็อาจฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ รวมทั้งใช้สิทธิขอให้ถอดถอนผู้อนุมัติหรืออนุญาตให้ออกจากตำแหน่งได้ ถ้าปรากฏมีพฤติกรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อมูลอ้างอิง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้หลักวิชาการในการทำนายหรือคาดการณ์ผลกระทบต่อทั้งในทางบวกและทางลบ ของการดำเนิน โครงการพัฒนาที่จะมีต่อสิ่งแวดล้อม ในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางทรัพยากรธรรมชาติ และทางเศรษฐกิจ สังคม เพื่อจะได้หาทางป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทางลบ ที่อาจเกิดขึ้นให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถฟื้นคืนกลับมาได้อย่างมีประโยชน์ มีประสิทธิภาพสูงสุด และคุ้มค่าที่สุด

นอกจากนี้รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยังใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจของนักบริหารว่า สมควรดำเนินโครงการหรือไม่ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะเป็นประโยชน์อย่างมาก หากได้รับการนำมาใช้ในการวางแผนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาความเหมาะสมของ โครงการ จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ภายหลังดำเนินโครงการไปแล้วได้มาก และเป็นวิสัยทัศน์ของนักบริหารโครงการในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มุ่งเน้นการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไข

ที่มา สำนักวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๓. Health Impact Assessment หรือ HIA เป็นกระบวนการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ แผนงานหรือโครงการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น โดยประยุกต์องค์ความรู้ด้านการประเมินความเสี่ยง ระบาดวิทยา ผลกระทบด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะเริ่มต้นดำเนินการใด ๆ

เพื่อเสนอแผนงานหรือปรับปรุงการดำเนินการ ให้มีการป้องกันผลทางลบและส่งเสริมสุขภาพ ที่ดีของมนุษย์ ดังนั้นการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ จึงเป็นการนำเอามิติสุขภาพที่ได้รับ

ผลกระทบจากการพัฒนากิจกรรมใดๆ กิจกรรมหนึ่งเป็นตัวตั้งที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากการเดิมที่เป็นอยู่ โดยพิจารณาจากคุณภาพชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
ที่มา เว็บไซต์ kittinan

๔. รัฐธรรมนูญมาตรา ๖๗ เดทลือกของกระทรวงอุตสาหกรรม

๕. นสพ.สยามรัฐ

๖. นสพ. ประชาชาติธุรกิจ

๗. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๒

๒. พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ ๒๕๓๕ กับการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และสิ่งที่ต้องแก้ไขเพื่อประชาชน *

รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพิ่งเริ่มมีการใช้กันเมื่อราว ๒๐๐ ปีเศษที่ผ่านมา จัดเป็นการสร้างความชัดเจนในการกำหนดวิธีการบริหารประเทศ รัฐธรรมนูญเป็นผู้ก่อตั้งระบอบการบริหารจัดการบ้านเมือง จึงเป็นกฎหมายสูงสุดที่องค์กรทางการเมืองต้องเคารพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จัดเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญโดดเด่นกว่ารัฐธรรมนูญก่อนๆ เพราะเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิในความเป็นมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชน ในด้านการให้ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๔๖ และ ๗๕) รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในท้องถิ่นตน (มาตรา ๒๕๐) และยังให้มีองค์การอิสระที่ให้ความเห็นเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมอีกด้วย (มาตรา ๕๖ วรรคสอง)

นอกจากนี้ยังให้สิทธิส่วนบุคคลที่จะร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนให้โอกาสที่จะฟ้องหน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๕๖, มาตรา ๗๕) และที่สำคัญรัฐธรรมนูญฉบับนี้จัดเป็นรัฐธรรมนูญที่ส่งเสริมธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง นอกจากหลักการมีส่วนร่วมดังกล่าวแล้ว รัฐธรรมนูญยังส่งเสริมหลักการเป็นนิติรัฐหรือรัฐที่ปกครองโดยกฎหมาย โดยกำหนดให้รัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมาย คู่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (มาตรา ๗๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย (มาตรา ๗๐) และประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย (มาตรา ๖๘) สำหรับหลักธรรมาภิบาลอื่นๆ นั้น รัฐธรรมนูญยังส่งเสริมหลักความโปร่งใส หลักสำนึกแห่งความรับผิดชอบ และหลักคุณธรรม กล่าวคือ การส่งเสริมการตรวจสอบอำนาจรัฐ โดยผ่านองค์กรอิสระต่างๆ อาทิ ศาลปกครอง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น

*ที่มา : ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา และนักวิชาการผู้ชำนาญการ สถาบันพระปกเกล้า (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://www.kpi.ac.th/kpith/index.php?option=com_content&task=view&id=153&Itemid=93 สืบค้น ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

* บทความประกอบการบรรยายในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “กฎหมาย ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง” วันที่ ๒๖-๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ ม.ธรรมศาสตร์ รังสิต จัดโดยโครงการฟื้นฟู ชีวิตและธรรมชาติ.

ดังนั้นเมื่อมีรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการบริหารจัดการบ้านเมืองแล้ว เราควรกลับมาพิจารณาดู ในด้านการจัดการทรัพยากร กฎหมายต่างๆ เป็นเครื่องมือที่กำหนดการจัดสรรทรัพยากรในสังคมแต่เป็นไปโดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ต้องมีการศึกษาในรายละเอียด ทั้งนี้เพราะ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรล้วนมีมาก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ทั้งสิ้น

ในครั้งนี้จะขอกล่าวถึงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า พรบ.สิ่งแวดล้อมฯ) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งจัดเป็นกฎหมายที่สำคัญอันก่อให้เกิดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรรายใหม่ทันสมัยยิ่งขึ้น ว่ามีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญหรือไม่ มีประเด็นใดที่สมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้เพราะ พรบ.สิ่งแวดล้อมฯ นี้ เกิดขึ้นก่อนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถึง ๕ ปี ถึงแม้ พรบ. ฉบับนี้ จัดว่าค่อนข้างสมบูรณ์ในขณะนั้น แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไปแล้ว เรามักจะพบว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่มากมายทีเดียว และ พรบ.ต่างๆ จะขัดต่อรัฐธรรมนูญมิได้ จึงมีบุคคลหลายฝ่ายกำลังพิจารณาพรบ. นี้เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

เพราะเหตุใดต้องแก้ พรบ.

ดังกล่าวมาแล้วว่า พรบ. ใดที่มีเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พรบ.นั้นใช้ไม่ได้ จึงถึงเวลาแล้วที่ควรพิจารณา พรบ.สิ่งแวดล้อมฯอย่างจริงจัง ประกอบกับปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในประเทศมิได้ลดลงไปแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังมีสถานการณ์ความขัดแย้งจากการจัดการทรัพยากรที่ไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ ทรัพยากรธรรมชาติลดลงไปทุกวัน เนื่องมาจากการทำลายโดยมิได้คิดถึงความยั่งยืนของทรัพยากรหรือห่วงกังวลชนรุ่นหลัง และรัฐบาลไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการจัดการ หรือมีบ้างแต่มิได้รับการเหลียวแลเอาใจใส่จากผู้เกี่ยวข้อง ทรัพยากรต่างๆ ที่สำคัญก็คือ ที่ดิน แหล่งน้ำสาธารณะ หรือที่เราเรียกว่า public land หรือ common resources เพราะหลายฝ่ายมักแย่งชิงมาเป็นของส่วนตัว ขณะที่สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ ทั้งที่มี พรบ. อื่นๆ รองรับอยู่ก็ตาม

ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ หากมิได้รับการแก้ไข (ทั้งๆที่รัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มองค์กรอิสระและองค์กรปกครองท้องถิ่น เข้ามาร่วมกันดูแลก็ตาม) ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ คงหมดสิ้นไปในเวลารวดเร็วจริงๆ ในที่สุด และประเทศไทยคงไม่มีทรัพยากรธรรมชาติเหลือไว้ให้ลูกหลานอีกต่อไป

พรบ.สิ่งแวดล้อมฯ จัดเป็นมาตรการหนึ่งของนโยบายของรัฐ เพื่อมุ่งให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพดี มีการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรมีมากมาย ส่วนหนึ่งมีมาก่อนการประกาศใช้ พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งจัดเป็นกฎหมายแรกที่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

โดยตรง และได้มีการแก้ไขจนกระทั่งมี พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเวลา ๑๗ ปีต่อมา เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กลับทวีความรุนแรงและประเทศไทย ต้องมีการปรับให้เข้ากับสภาพการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในประเด็นหลักของพรบ. สิ่งแวดล้อมฯ ฉบับใหม่ประกอบด้วยส่วนต่างๆที่คล้ายกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมทั่วไปของ ต่างประเทศ อาทิ ๑) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ๒) กองทุนสิ่งแวดล้อม ๓) การคุ้มครอง สิ่งแวดล้อม (ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การวางแผนจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม เขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม) ๔) การควบคุมมลพิษประกอบด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมมลพิษ มาตรฐาน ควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ มลพิษอื่นและของเสียอันตราย การตรวจสอบและ ควบคุม ค่าบริการและค่าปรับ) ๕) การมีมาตรการส่งเสริม ๖) ความรับผิดชอบทางแพ่ง และ ๗) บทกำหนดโทษและบทเฉพาะกาล รายละเอียดต่างๆ ในกฎหมายฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการ ควบคุมร่วมกับการให้สิ่งจูงใจให้ปฏิบัติตาม และการกำหนดมาตรฐานของสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๑ การพิจารณานโยบายโดยใช้ตัวแบบที่เป็นระบบ

ปัจจัยนำเข้า Input	กระบวนการ Process	ผลผลิต Output	ผลลัพธ์ Outcome
นโยบาย -กฎหมายต่างๆ	-การบังคับใช้ -การปฏิบัติตาม	-การตรวจโรงงาน -การตรวจ สภาพแวดล้อม ฯลฯ -กิจกรรมของประชาชน ที่เกี่ยวข้องกับการ อนุรักษ์ และการปฏิบัติ ตามกฎหมาย	-สภาพแวดล้อมที่ดี -ทรัพยากรยังคงอยู่ -จำนวนทรัพยากรที่ถูก ทำลายลดลง

ตารางที่ ๑ แสดงถึง พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ ที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายไป ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผล คือ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีกระบวนการบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน เพื่อให้ได้ผลผลิตและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ แต่พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ ยังมีประเด็นต่างๆ ที่ทำให้กระบวนการนโยบายไม่ต่อเนื่องได้ ดังจะกล่าวต่อไปและ ปัจจุบันนี้ พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ นี้มีการบังคับใช้มา ๑๐ ปีแล้ว สมควรจะมีการพิจารณาเสียที่ว่าเพราะ เหตุใด ปัญหาสิ่งแวดล้อมยังคงมีอยู่และทรัพยากรธรรมชาติก็ถูกทำลายมากขึ้นเรื่อยๆ

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม หากจะนำไปปฏิบัติแล้ว วิธีการนำไปปฏิบัติดังกล่าวแล้ว คือ การบังคับใช้กฎหมาย และการทำให้ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจาก ปัจจัยสำคัญ ๒ ประเด็นนี้จะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่านโยบายของรัฐบาลประสบความสำเร็จหรือไม่ กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์มากน้อยเพียงใด

Bureekul (๑๙๙๘) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสิ่งแวดล้อมโดยใช้กรณีศึกษาจากของเสียนครายไปปฏิบัติในประเทศไทย ว่าประกอบด้วยปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย โดยแยกเป็นการบังคับใช้นโยบายซึ่ง จะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นกับความต่อเนื่องของนโยบาย (ซึ่งรวมถึงความต่อเนื่องของการเป็นรัฐบาลด้วย) ตัวนโยบายที่ชัดเจนและเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติ ซึ่งต้องมีความรู้ทางเทคนิค มีทรัพยากรในการทำงาน มีสิ่งจูงใจ ผู้นำขององค์กรนั้นๆ ที่ให้ความสำคัญกับการทำงานด้านนี้ และการประสานงานกัน ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกัน (หลายหน่วยงานมีหน้าที่ในการดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรอยู่)

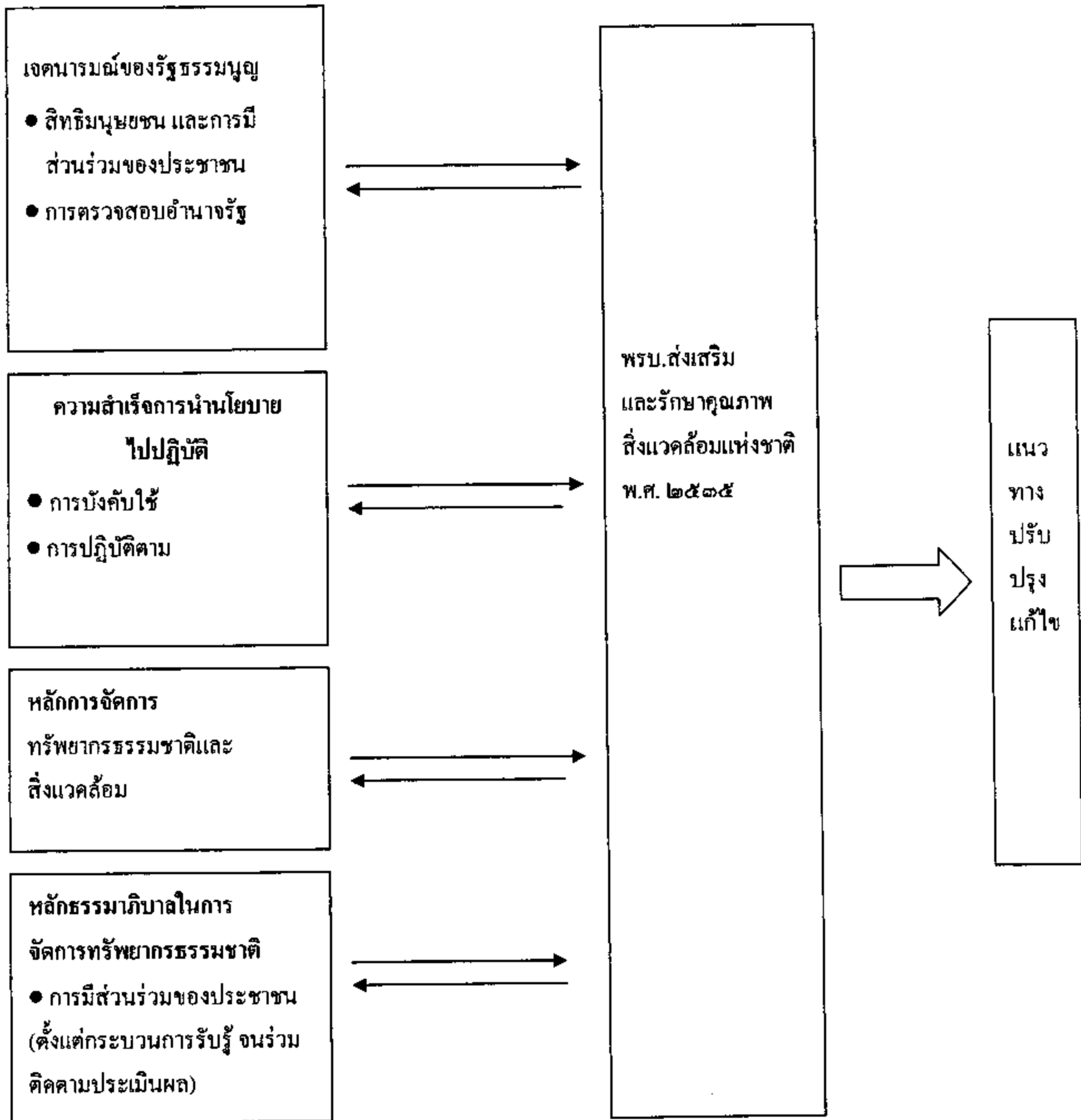
ส่วนอีกปัจจัยหลักที่จะทำให้นโยบายประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับการปฏิบัติตามนโยบาย ดังนั้นเมื่อมีกฎหมายออกมาบังคับใช้ ประชาชนต้องปฏิบัติตาม แต่จะปฏิบัติตามหรือไม่ ขึ้นกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนและ ผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมควรตระหนักในการอนุรักษ์นี้ และให้สิ่งจูงใจที่ให้แก่ประชาชน ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

ดังนั้นเมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆ แล้ว เราจึงพบว่ารายละเอียดในพรบ.สิ่งแวดล้อมฯ ยังขาดประเด็นสำคัญหลายประเด็นที่จะทำให้การบังคับใช้ และการปฏิบัติตามกฎหมายประสบความสำเร็จประกอบกับการตราออกมาบังคับใช้ ๕ ปี ก่อนมีรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงควรพิจารณาประเด็นที่สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ตลอดจนประเด็นต่างๆ ที่ยังไม่ทำให้การนำกฎหมายบรรลุผลสำเร็จได้

หลักการพิจารณาความเหมาะสมของ พรบ.สิ่งแวดล้อมฯ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนศึกษาปัจจัยหลักที่ พรบ.สิ่งแวดล้อมฯ ควรจะมีความสอดคล้อง คือ เจตนารมณ์หลักของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน หลักความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลในการจัดการทรัพยากร และหลักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ ๑ กรอบการพิจารณา พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ กับปัจจัยที่นำมาสู่การแก้ไข

จากภาพที่ ๑ จึงนำมาสู่การพิจารณาเปรียบเทียบและศึกษาประเด็นต่างๆ ใน พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ กับ รัฐธรรมนูญ พอสั่งเขป ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบความสอดคล้องของ พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ กับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญ	พรบ. สิ่งแวดล้อม	ข้อสังเกตในพรบ. สิ่งแวดล้อม
<p>๑. ร่วมรับรู้</p> <p>๑.๑ มาตรา ๕๕ สิทธิในการได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาตโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยคุณภาพชีวิต</p>	<p>มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมบุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) ได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมราชการ ในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิในทางการค้า หรือกิจการของบุคคลใดที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย</p>	<p>ช่องทางการรับข้อมูลไม่ชัดเจน และข้อมูลที่เป็นความลับมีนิยามที่เป็นมาตรฐานอย่างไร</p>
<p>๒. ร่วมคิด</p> <p>๒.๑ มาตรา ๖๐ สิทธิในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการปกครอง อันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน</p> <p>๒.๒ มาตรา ๕๖ ว. ๒ การดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ใต้ให้องค์กรอิสระที่ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรอิสระที่ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว</p>	<p>มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะผู้ชำนาญการ หรือ คณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการ ได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อการสำรวจกิจกรรมใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>มาตรา ๔๗ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เสนอตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใด ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้</p> <p>ม. ๓๗ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดอื่นๆอาจทำแผนสิ่งแวดล้อมในจังหวัดตนก็ได้</p>	<p>ไม่ผูกมัดว่าจนท.ของรัฐต้องรับฟังและไม่ผูกมัดว่าต้องเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม</p> <p>เน้นการพิจารณาเป็นเขตปกครองมากกว่าการคำนึงถึงระบบนิเวศน์</p>

<p>๒.๓ มาตรา ๒๕๐ (๓) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่</p> <p>๒.๔ ข้อบัญญัติท้องถิ่นราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่นได้</p>	<p>มาตรา ๘ (๓) องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๘ แล้วอาจได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากทางราชการเพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งริเริ่มโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น</p>	<p>เฉพาะองค์กรเอกชนที่จดทะเบียนเท่านั้นที่ได้รับความสนับสนุน</p> <p>และไม่คำนึงถึงธรรมชาติขององค์กรเอกชน</p> <p>ประชาชนมักไม่ทราบวิธีการกำหนดข้อบัญญัติท้องถิ่น</p>
<p>๓. ร่วมปฏิบัติ</p> <p>๓.๑ มาตรา ๕๖ ว. ๑ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและควมหลากหลายทางชีวภาพและในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>๓.๒ มาตรา ๒๕๐ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๑) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>มาตรา ๖ (๔) เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ในการการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเคร่งครัด ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการนั้นบัญญัติไว้</p>	<p>บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ให้ความร่วมมือแต่ไม่ชัดเจนในการดำเนินการ</p>

<p>(๒)การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่เฉพาะในกรณีนี้อาจมีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของคุณ</p>		
<p>๕.ร่วมได้รับการเยียวยาแก้ไข</p> <p>มาตรา ๕๖ ว. ๓ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายความวรรคหนึ่งและวรรคสองย่อมได้รับความถูกต้อง</p>	<p>มาตรา ๖ (๘) การได้รับชดใช้ค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากภัยอันตรายที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการใดที่ริเริ่ม สนับสนุนหรือดำเนินการโดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ</p> <p>มาตรา ๘ (๕) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ได้รับอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ อันเกิดจากการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษ รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาล เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายนั้นด้วย</p> <p>มาตรา ๖ (๓) การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีที่ได้พบเห็นการ กระทำใด ๆ อันเป็นการละเมิด ทิวป่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>มาตรา ๘๖ แหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิตร่างกายหรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นนั้นเกิดจาก</p> <p>(๑) เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม</p> <p>(๒) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ</p>	<p>การบังคับใช้ เป็นไปได้ยาก เนื่องจากการ พิสูจน์หา หลักฐานที่เด่นชัดยาก</p> <p>กรณีที่เกิดความเสียหายแก่ ประชาชนหลายคนต้องแยกฟ้องคดี</p> <p>กรณีเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน สาธารณะ</p> <p>การเรียกร้องต้อง เป็นหน้าที่ของรัฐ แต่รัฐมักละเลย บังเอิญชน หรือ กลุ่มคนฟ้องคดีได้หรือไม่</p> <p>ไม่มีการประเมิน ความเสี่ยงต่อสุขภาพ</p>

	<p>(๓) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเองหรือของบุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้น ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย</p> <p>มาตรา ๕๗ ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น</p>	
<p>๕.ร่วมติดตาม</p> <p>มาตรา ๖๒ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติตามหน้าที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองย่อมได้รับการคุ้มครอง</p>	<p>มาตรา ๓๖ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๕ อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลางหรือระยะยาวได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงานและแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๕) การจัดองค์กรและระเบียบการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและระหว่างส่วนราชการกับเอกชน รวมทั้งการกำหนดอัตรากำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน</p> <p>(๗) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>การติดตามและพิสูจน์ยากมาก เพราะไม่มีการทำการประเมินความเสี่ยง หรือเก็บข้อมูลอย่างทั่วถึง</p>

ปัญหาที่ต้องแก้ไข

พรบ.สิ่งแวดล้อมฯ ซึ่งมีกว่าร้อยมาตราจัดว่าค่อนข้างสมบูรณ์ แต่เมื่อพิจารณาตามกรอบในภาพที่ ๑ จึงพบว่ามีอีกหลายประเด็นที่ควรพิจารณาในที่นี้ขอเสนอเป็นบางประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลการพิสูจน์ให้เห็นว่าได้รับความเสียหายเป็นไปได้ยาก ควรแก้ไขในเรื่องของการพิสูจน์หลักฐาน

๒. การฟ้องค่าเรียกค่าสินไหมทดแทน กรณีมีผู้ได้รับความเสียหายหลายคน ต้องมีหลายคดี จึงควรแก้ไข โดยในการฟ้องคดีควรให้สิทธิผู้ที่อาจจะถูกผลกระทบ หรือผู้แทน นำคดีเข้าสู่ศาลได้ เรียกว่าใช้ระบบ Class Action ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการฟ้องคดี องค์กรเอกชนควรจะฟ้องแทนประชาชนได้ไม่ว่าจะเป็นกรณีไม่ได้รับความเสียหายโดยตรง (มาตรา ๘ (๕))

๓. กรณีเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยรวม อาทิ การทำลายสาธารณสมบัติภาครัฐ ต้องดูแลอย่างจริงจัง แต่ไม่รวมกรณีภาครัฐทำลายเองจะดำเนินการอย่างไร ประชาชนต้องฟ้องหน่วยงานรัฐได้ ซึ่งปัจจุบันใช้วิธีฟ้องผ่านศาลปกครอง

นอกจากนี้ กรณีความเสียหายจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การคิดค่าเสียหายต้องคิดค่าเสียหายทางสังคม ความเสียโอกาสด้วย

๔. มีการพิจารณา เรื่องเปิดโอกาสให้ผู้พบเห็นการกระทำผิด หรือผู้ทำหน้าที่เฝ้าระวัง สามารถฟ้องคดีได้ แต่ต้องป้องกันการก่อกวน (Popular Action)

๕. การแสวงหาความคิดเห็นโดยผ่านองค์กรเอกชน ควรเปลี่ยนให้ปัจเจกชน กลุ่มคน แสดงความคิดเห็นได้ตามรัฐธรรมนูญ

๖. การให้คำจำกัดความ “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” แคบ เพราะยังขาดประเด็นหลักหลายประเด็น อาทิ ภูเขา ทะเล แหล่งน้ำ ดิน

๗. มาตรการส่งเสริมหมวด ๕ สามารถทำให้เกิดผลจริงได้มากน้อยเพียงใด

๘. บทกำหนดโทษ มักมองในลักษณะรัฐเป็นศูนย์กลางมากกว่าประชากรเป็นศูนย์กลาง

๙. การกำหนดแผนโดยจังหวัด เป็นการไม่บูรณาการเพราะแต่ละจังหวัดต่างคนต่างทำ บางเรื่องต้องวางแผนรวม ใช้งบประมาณรวมจึงจะประสบความสำเร็จ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีมากกว่าประชาชนชนจังหวัดเดียวกัน ดังนั้นการทำแผนต้องทำร่วมกัน (มาตรา ๔๐)

๑๐. มาตรฐานเหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ เพราะหลายมาตรฐานเป็นของต่างประเทศ

๑๑. การทำแผนสิ่งแวดล้อมต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

๑๒. กรณีมีความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรควรให้มีการนำแนวคิดการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี (การมี Alternative Dispute Resolution – ADR) เช่น การมีผู้ไกล่เกลี่ย (mediator)

๑๓. การกำหนดกิจกรรมที่ต้องมีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ควรพิจารณาให้กว้างขวาง ครอบคลุม ป้องกันการเลี่ยงกฎหมาย (มาตรา ๕๕ พรบ. สิ่งแวดล้อมฯ)

- พิจารณาเรื่องการรวมมลพิษในพื้นที่มากกว่าการแยกพิจารณาเป็นรายๆ
- รายละเอียดของการทำ EIA ว่าเข้มข้นเพียงใด
- ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการทำ EIA ตั้งแต่ต้นและผู้มีส่วนได้เสียควรมีส่วนคัดเลือกผู้ทำ EIA
- การว่าจ้างการทำ EIA ต้องเป็นหน่วยงานกลาง

- บังคับให้มีการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ (Risk Assessment) ในการทำ EIA และมีมาตรการเตรียมป้องกันและแก้ไข
- กำหนดผู้ติดตามประเมินผลการลดความเสี่ยง และลดผลกระทบ ตาม รายงาน EIA อย่างเป็นรูปธรรม

๑๔. แผนงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรของแต่ละหน่วยงานไม่สอดคล้อง (มาตรา ๑๓ ระบุหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ)

๑๕. สิ่งจูงใจต่างๆ เช่น กองทุน ควรมีธรรมชาติในการพิจารณา และการมีกองทุนไม่มีหลักประกันว่าจะเกิดสภาพแวดล้อมที่ดี ส่วนเงินอุดหนุน มีอุปสรรคมากมายในการดำเนินการ เพื่อให้ได้ความสนับสนุน ดังนั้นมาตรการทางเศรษฐศาสตร์อื่นๆ ควรนำมาประยุกต์ใช้

๑๖. บังคับเรื่อง reuse, recycle และการแลกเปลี่ยนของเสียอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเด็นที่จำเป็นต้องศึกษาวิจัยในรายละเอียดต่อไป

สรุป

ในวาระที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีอายุครบ ๕ ปี และ พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอายุครบ ๑๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ นี้ ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ ควรพิจารณาว่าจะต้องแก้ไขปรับปรุง พรบ.สิ่งแวดล้อมฯ ในประเด็นใด เพราะปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องสำคัญ ปัจจุบันปัญหาความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรมีมาก จนนำไปสู่ความรุนแรงที่แก้ไขให้เกิดสันติสุขได้ยากขึ้นเรื่อยๆ การนำหลักเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หลักการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร และหลักการนำนโยบายไปปฏิบัติมาบูรณาการ เพื่อพิจารณาประเด็นในพรบ. ที่ต้องแก้ไข ให้สามารถนำพรบ.ไปใช้ปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่การมีสภาพแวดล้อมที่ดี และยั่งยืน และประชาชนก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดในที่สุด แต่ทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้หลักการมีธรรมชาติที่มีหลักคุณธรรมเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วยเสมอ

เอกสารอ้างอิง

๑. กรมควบคุมมลพิษ. ๒๕๔๐. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษา ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงกลไก การควบคุมและบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๓. สถานภาพความแห่งประเทศไทยและมูลนิธิลอกสีเขียว.๒๕๓๘. รวมกฎหมายสิ่งแวดล้อม. นนทบุรี: บริษัทมายด์ พับลิชชิ่ง จำกัด
๔. ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. ๒๕๔๕. ธรรมชาติบำบัดในสังคมไทย. เอกสารประกอบการศึกษาหลักสูตรการบริหารภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ ๑. สถาบันพระปกเกล้า
๕. ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “ ๔ ปีรัฐธรรมนูญ: ปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเมือง” ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔.
๖. Revesz, Richard L. 2001. Environmental Law and Policy statutory and Regulatory Supplements, 2001-2002 Edition. New York: Foundation Press.
๗. http://www.thaienvironment.net/update_area/article_txt/tq_detail.asp?text_id=IE.17
กุมภาพันธ์ 2545
๘. Burekul, Thawilwadee. 1998. Major Factors Affecting Industrial Hazardous Waste Policy Implementation in Central Thailand. Ph.D. Dissertation. National Institute of Development Administration

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ

- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙

ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา

- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙

ด้านเศรษฐกิจ พาณิชย์ การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย
อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์

- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙

ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี
การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน

๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓

ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น.

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะประภา